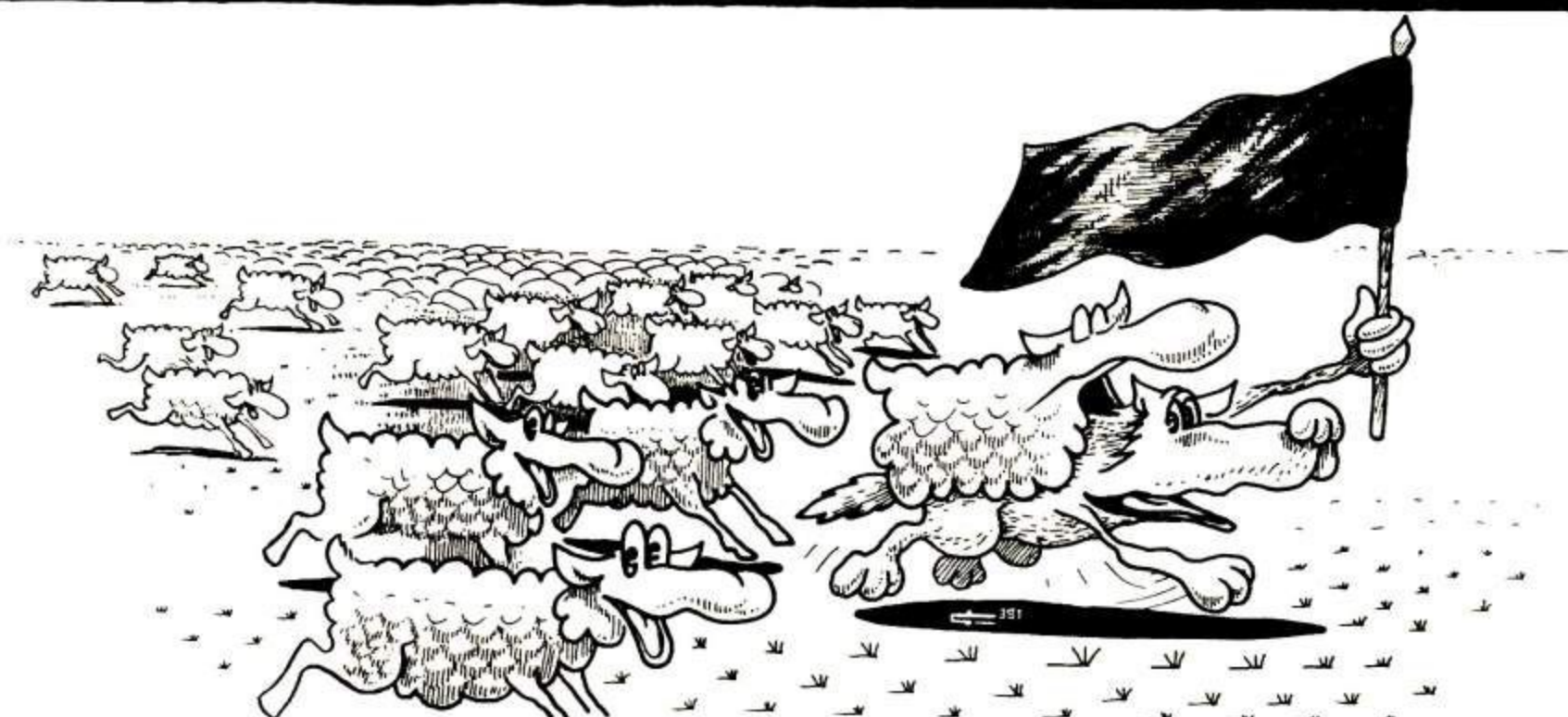
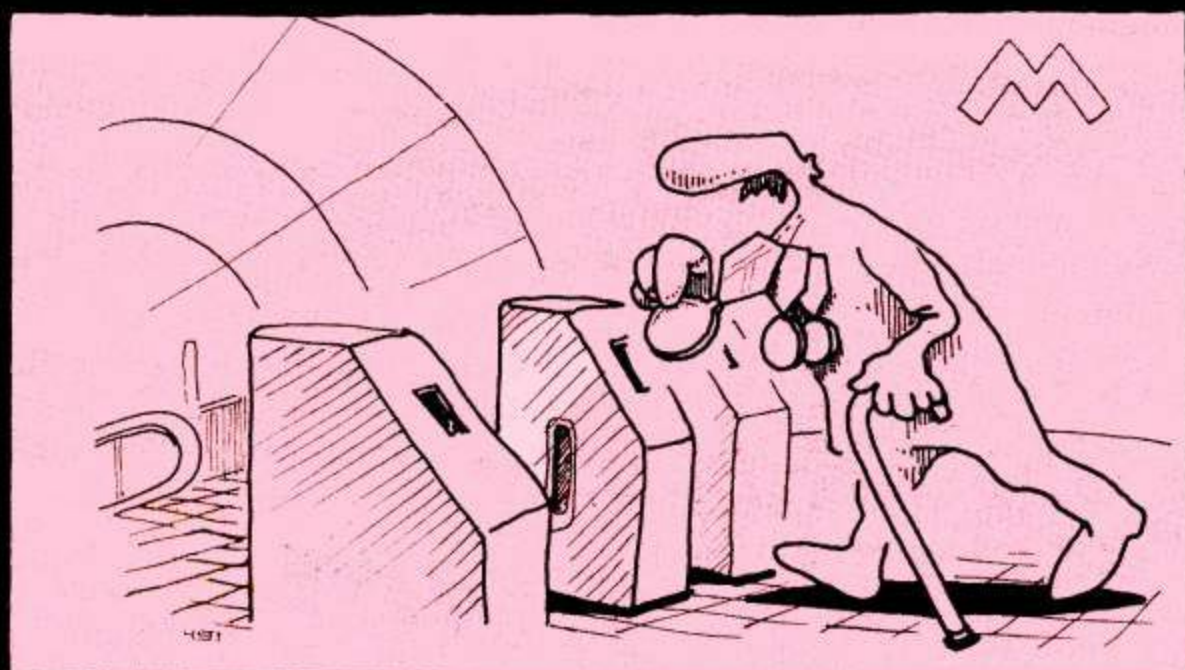

ПЕРЕЦЬ

1991 ЧЕРВЕНЬ №12
ISSN 0132-4462

Мал. С. ФЕДЬКА

ВИБІР БЕЗ ВИБОРУ

Чого ми навчилися за минулі роки — так це повторювати гасла, не вдумуючись у їхній зміст. Повторювати голосно, емоційно. Хто голосніше вигукне, той і лідер. От сьогодні, приміром, усі кричать про демократію. А спитайте у будь-кого з тих, хто кричить, що воно таке — демократія і з чим її їдять? Він дуже здивується. «Як,— скаже,— ти й досі не знаєш? Ну і дурень!» От і всі пояснення.

Або, скажімо, з усіх трибун, у тому числі урядових, сьогодні лунає слово — ринок. Лозунг з цим словом так і сипляться на голови отетерілих слухачів, читачів, глядачів: «Даймо ринок!», «Ринок або смерть!», «У ринку — наш порятунок!». Мимоволі спадає на думку, що правильно роблять оті господарники, котрі не поспішають знімати з фронтонів усіляких будівель знайомі до болю транспаранти з крилатими словосполученнями — «Наша мета — комунізм», «Вперед, до перемоги комунізму!» Бо ж варто замінити останнє слово на «ринки», і матимеш цілком сучасне гасло.

Тільки, знову ж таки, що воно таке — ринок, який ми називаємо рятівним колом, панацеєю, виходом з безвиходи. Якщо звернутися по роз'яснення до економістів, вони радісно розтлумачать, що ринок — це свобода економічних стосунків між виробником і споживачем. Коли ж спробувати скласти уявлення про наш імовірний економічний ринок з останніх урядових рішень та указів, то вижде дуже кумедна картинка.

Ця свобода стосунків виглядатиме так. Уявіть змагання боксерів. Один, бадьорий і нахабний, несамовито стрибас по рингу і щосили гамселить куди попало кволого і зацькованого, зв'язаного по руках і ногах, та ще й прикутого до канатів. Так от, бадьорий і нахабний — це виробник, а кволий і зацькований — споживач.

Як вам така свобода стосунків, коли виробник, яким на сьогодні, в основному, є держава, «височайшим» указом одержав свободу бити наповал так званими вільними, ринковими цінами споживача? У той час, як бідний споживач свободи не має ніякої. Він не має навіть свободи вибору — змушений купувати лише те, що йому підсовує виробник-монополіст. А головне, сам позбавлений можливості продавати. Продавати те, що має робити його на ринку повноправним партнером — свою роботу, силу, свою кваліфікацію.

Бо праця, коли вживати економічну термінологію, такий же самий товар на ринку, як шкарпетки, капелюх, чоботи, і для того, щоб останнє купити, він мусить продати працю свою. І ось тут виявляється, що працю свою продати не так-то й просто.

Існують десятки обмежень, що зв'язують по руках і ногах. Наприклад, прописка. Спробуй без неї влаштуватися на роботу. Або — квартира. Хто тобі її дасть або продасть, якщо ти довог і нудно не стоїш на черзі. Або — медицина допомога, яка надється за місцем проживання. Або...

Усіх «або» не перерахуєш. Та одне ясно — свободою економічних стосунків тут і не пахне. Пахне іншим — однобокістю, свавіллям і диктатом. Диктатом виробника.

Так що, шановні, давайте, виголошуючи ті чи інші гасла, усе ж таки вдумуватись у їхній зміст.

А сам поспішу роз'яснити думку, винесену в заголовок. Роблю це негайно, бо, якщо відкладу до кінця фейлетону, може бути пізно. Час не терпить — у парламенті і під його мурами збиралося хтозна-скільки різночинців, яких не годуй, а дай лишень розігнати перевірену часом колгоспну систему, яка, відомо, ще не сказала свого останнього слова. Я, правда, не знаю, об чім воно буде, але знаю передостаннє, покладаючись на яке і хочу порятувати від можливої наглої смерті колективне господарство.

Ви знаєте, як нинішні сутужно з товарами. Деякі магазини вже давно нагадують покинуті людністю хутори, де бродять лише вірні обійстю коти. Якщо завмаг носить вуса, подібність стає підкреслено очевидною. Я прошу вибачення у працівників прилавка за порівняння. Це на той випадок, якщо мене потягнуть до суду за образу корпоративної гідності — а я вже перепросився! Отож, із магазинами все ясно. Але, прошу в громади уваги, торгівля, незважаючи на обставини, не припинилася. Її перебрали до себе колгоспи. І правильно зробили, бо де нинішні придбаш, приміром, автомашину, пилосос чи художній паркет?! Не в магазинах же, які тримають відкритими в основному для того, щоб було де скочитися від дури.

Не знаю, чи так міркував головний інженер колгоспу імені Богдана Хмельницького Кам'янсько-Бузького району В. П. Лоза. Але я, ознайомившись із документами Львівського обласного контролю про його покупки, подумав саме так. Лоза на якомусь там етапі боротьби за технічний прогрес оголосив нещадну боротьбу з домашніми пороками. І так захопився їх вилученням, що торік придбав через рідне господарство аж 4 (чотири) пилососи. Тільки прошу не напирати на прилавок — реалізація йде для «своїх», і кодекс «Людина — людині...» тут ні до

Не поспішайте

чого. Між іншим, не маючи бажання дратувати публіку, скажу, що головний інженер узяв також 2 (два) холодильники, оголосивши, вочевидь, війну і високим температурам, які сприяють утворенню покойових порохів і навірних куряє. Коли все це вдалося приборкати, він узяв ще 3 (три) кухонні машини.

Але навіть при такій чіткій організації торгівлі, як завжди і скрізь, трапилися окремі недоліки і прорахунки — порушено кримінальну справу у зв'язку з помилковою реалізацією 4-х (чотирьох) холодильників через заступника голови колгоспу з комерції Б. А. Харченка. Не зазираючи до папок слідчого, висловлю свою суб'єктивну оптимістичну точку зору: мабуть, усе налагодиться, заручуючись, загоїться. І хай мене не лають за ці невмотивовані передбачення — сказати добре слово, підтримати в несподівану хвилину ніколи не заборонялося. Тим більше, що й без холодильників є багато чого. У січні цього року за накладною № 38 у колгоспі було продано якомусь І. Й. Яремку... два меблевих гарнітури.

З Колгоспами!

Спитаєте: навіщо два? Не знаю. А от що без купонів — точно. Я для того й про січень згадав — тоді з ними було особливо строго, як каже слюсар Гайдук, який ночами ходить відмічатися у черзі на кухню «Попелюшка». А може, й не туди ходить... Та плітки тут зайві. Тримайтесь твердих фактів.

Зрештою, Яремко не був першопрохідцем, бо перед ним взяв меблі якийсь Б. М. Когут. Продають тут і телевізори, тільки, повторюю, не натискайте на прилавок — ви не «свої». Правда, хто з колгоспників придбав телевізори, не все ясно — список загубився. А апаратів пішло чимало — на 6 тисяч карбованців. Зрештою, коли я кажу «свій», це не означає, що він розвозить фуражне зерно, доїть корову чи має ще якісь відношення до праці в господарстві. І Яремко, і Когут теж не членствують у колгоспі.

Про що промашку можна було б запитати голову Г. І. Війтвіа чи головного бухгалтера О. П. Шербу. Як так вийшло: без рішення правління... Однак краще запитайте Григорія Івановича і Олега Павловича про те, як вони реалізували автомашину

«Волга», тим більше, що дістав її заступник генерального директора агропромислового комплексу «Карпати» Б. Т. Назаркевич — теж не член колгоспу і теж без участі правління. Історія ця повчальна з точки зору технології. Оскільки в нашій країні прийнято досвідом ділитися, а в колгоспному середовищі — обов'язково, розповім.

«Волга»-ГАЗ-24 була доставлена з автозаводу в колгосп у розібраному стані. Керував операцією сам Назаркевич, який і відрядження в колгоспі одержав, і під звіт. Він за готівку придбав тут купу запасних частин і агрегатів.

Ну, що ж, побажаємо заступнику генерального щасливих подорожей і водночас додамо, що ніякої упередженості щодо колгоспу імені Богдана Хмельницького не маємо. Про його гендлярські справи так детально розповіли лише через те, що першим потрапив на око. Загалом же складається таке враження, що господарства забули про свої історичні завдання по перетворенню рідного краю у квітучий лан, а зайнялися не дуже чистою комерцією. І це, либонь, їх передостаннє слово.

Взяти хоча б ті ж авта. У Кам'янсько-Бузькому районі зараз важко знайти господарство, яке б щось не пересмикнувало з машинами. У колгоспі «Росія» запчастини до «Москвичів» списують на «газони» або кладуть на склад, але не оприбутковують. У «Промені» запчастини до «Волги» чомусь йдуть не через автосклад, а через інший. А в колгоспі імені 17 Вересня продано «Волгу», одержану з автобаз обласного колгоспу, якомусь Б. Д. Кузьмяку, який не є членом колгоспу. До речі, президія АПК «Карпати» (пам'ятаєте, вгорі — авто для заступника генерального директора?) погодилася з цим. У цьому ж колгоспі загнали начальству новенький «Москвич» і «Жигулі».

А в господарстві імені Ів. Франка почали гендлювати навіть вантажними автомашинами. Голова П. С. Козловський так возлюбив альтернативні способи господарювання, що продав кооперативам «Ельва» та «Іріда» три нових ЗІЛів-131. Середня вартість одного — 6608 крб. 51 коп. Ну, де ж були ваші очі і фінансові радники, Петре Станіславовичу? Адже зараз «Запорожець» дорожчий!

Але найбільше люблять торгувати у згаданому районі Галичини паркетом. Може, через те, що тут є відповідне виробництво, може, з бажання піднести значення приватних підлог, бо й досі подекуди ходять по них ногами, але паркет — то, прошу вас, є паркет. У згаданому колгоспі імені Богдана Хмельницького за оптовою ціною (8 крб. за квадратний метр) його було відпущено понад 650 квадратних метрів. До речі, роздібна вартість, згідно з прейскурантом 1982 року, становить 13 карбованців. Ця обробка обійшлася господарству у 3267 крб. З таким же «наваром» продають потрібним людям паркет у колгоспах «Промінь», «Зоря комунізму», «Жовтанці» та інших. Як ви уже здогадалися, майже всі «купці» не мають жодного відношення до праці на колективній ниві.

Оце критикую, наголошую на фактах, а сам десь глибоко в душі протестую. Ну, навіщо я? А може, це і є оте досі не розкриті покликання колгоспів! Із кормами, м'ясом і молоком у них не все виходить, але якщо дати їм із десяти п'ятирічок часу, то, можливо, навчаться високопрофесійно торгувати автомашинами, меблями, господаврами. Бачите, у них і зараз вигідно купувати. Тільки працювати в них — дорого для себе.

До речі, у мене самого паркет дугою...

В. ПАЛЬЦУН.

Львівська область.

КОРОТКО КАЖУЧИ

● Хай живе наш ліс — найдрімлиший у світі!

● Свої творчі невдачі в роботі над еротичним романом виправдовував тим, що Муза в нього й не ночувала.

● А може, нам потрібен соціалізм не тільки з людським обличчям, а ще й з людським життям?

● Раб вичавив з нього людину по краплі.

● Спочатку було слово. А вже потім його занесли до «справи».

● Мазепа перейшов на бік шведів тому, що відчував: соціалізм вони побудують раніше.

● Поправку було прийнято обома палатами, але відхилено головним лікарем.

● Черга билася героїчно — до останнього купона.

Михайло ФРЕНКЕЛЬ.

Мал. Ю. КОСОБУКІНА

Телеграфне Агентство Перця

РОБОТА БУДЕ ВСІМ

КІРОВОГРАДСЬКА область. (Кор. ТАП). Підвищення цін на продукти харчування аж ніяк не позначиться на чергах до стоматологів: мовляв, люди менше їстимуть, отже, зуби в них болітимуть рідше. До такого висновку прийшов житель села Шарівки Олександрійського району В. П. Іщенко після того, як придбав у магазині коробку мармеладу «Яблучний», що його виробляє Кіровоградський завод соко-екстрактних виробів. Бо, виявляється, у свою продукцію харчовики вкладають шматочки... свинцю. Тож, після куштування цих ласощів навряд хто обмине стоматологічне крісло.

ШІСТЬ РОКІВ НАД ПІРВОО

живе Фрозина Жалоба з села Бобівці Сторожинського району Чернівецької області. Саме на початку перебудови почалася реконструкція дороги у селі, та так біля її садиби й залякла величезним котлованом розміром з протитанковий рів. Тепер жителі села жваво обговорюють, що ж відбудеться раніше: просується перебудова і завершиться реконструкція дороги чи зсунеться у котлован хата односельчанки.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ НЕОБАЧНІСТЬ

ХАРКІВСЬКА область. (Кор. ТАП). Житель села Тавехня Сахновинського району Петро Гураль тепер точно знає, скільки коштує його власна необачність. Здавши минулого року в місті Тернополі в хімічну чистку свою куртку вартістю 250 карбованців, він і досі не може її одержати. На всі його домагання розшукати пропажу виробниче об'єднання «Сервіс Тернопілля» делікатно повідомляє, що всі скарги на роботу фірми «Лотос» слід направляти самій фірмі. Шо це означає на практиці, клієнт Гураль добре знає, бо куртки вже другий рік не має.

А ФОРИЗМИ

● Почував себе м'ячем: його всюди відфутболювали.

● Коли дурнів багато, то хоч є ким затикати дірки.

● Ми — борці-універсали: боре莫ся з чим завгодно.

● Цікаво, чи є на долонях лінія підвищення зарплати?

● Його язик може довести не тільки до Києва, а й до інфаркту.

● Дурень дурнем, а як розумно викручується.

Петро ЧЕРВІНСЬКИЙ.

м. Київ.

Мал. Р. САХАЛУЄВА

ЧУДЕСА В РЕШЕТІ

Ну, хто сказав, що спорт до політики ніякого відношення не має! Можливо, в якійсь окремо взятій країні і справді не має. Ганяє, приміром, десь голопузний папуас замість футбольного м'яча кокосовий горіх по полю і ні над чим не задумується.

І — шкода! Бо спорт — не завжди спорт... Чи на біговій доріжці, чи шаховій дошці...

У нашій же історії комбінація фігур така вимальовується... Проходив цього року в Києві півфінал шостої заочної першості з шахів. Змагання як змагання. Нічим іншим від попередніх п'яти начебто не відрізнялися. Те ж урочисте відкриття, та ж презентація учасників і звичні шахові баталії. Але все в рамках шахового кодексу СРСР і прийнятого для подібних турнірів регламенту. Отож грай собі спокійно й вдумливо...

Та напумило одного із учасників цієї гри — Д. Ю. Нагорного поцікавитися в організаторів змагання одним питанням. Чого це, мовляв, уся документація турніру ведеться російською мовою? Начебто ж і Закон про державну мову маємо, і в столиці республіки живемо...

І поцікавився всім цим Дмитро Юрійович, так би мовити, формально, між іншим, поки рокировку королем робив і наступний хід обміняв. Ні на які широкі політичні узагальнення явно не розраховуючи.

Але ж і ми не в джунглях живемо. Кожен лист, виявляється, знаходить свого адресата. Та й потім — політична пильність нікому не зашкодить. Прочитав те письмове послання учасника змагань суддя першої категорії та суддя усіх аналогічних турнірів С. Ю. Чусов і вже не міг спокійно та розважливо судити шахові партії.

А тому негайно поставив кандидату в майстри спорту з шахів Д. Ю. Нагорному мат: «Ви не отримали ще сучасну іграшку — шаховий шахишник» (українською мовою), то єдиного змінення Ваки Регламенту (форми відповідності) буде мною расценено як его нарушение, повлечет за собой еще одно замечание и исключение из турнира, в соответствии с п. 6 Регламенту.

Довелось тоді і Дмитру Юрійовичу відкласти шахишник до в'язки. Оскільки вже не до пішки йому було та дуалів з гамбітами. Розкрив він і собі той шостий пункт регламенту. А в ньому — ані слівця про нашу рідну барвисту мову не написано, а тільки те, що «при получении от судьи трех замечаний и невыполнения его требований участники исключаются из соревнований с зачетом поражения во всех незаконченных партиях, с запретом участия в турнирах, проводимых КЗС г. Киева на срок до 2-х лет и возможной дисквалификации на тот же срок».

Але — вибачте! Що за «юринда»? Д. Ю. Нагорний навіть і в думках не мав наміру змінювати регламент змагань. А тим часом для закріплення своєї перемоги С. Ю. Чусов утнув розгубленому учасникові змагань ще одного листа: «По тону Вашего письма с социальным выжтом, что Вы из «непримиримых» — будете доказывать свою правоту вроде наших депутатов на сессиях...» І на додачу прочитував для «непримиримого» шахіста ще й слова, які бүцімто належать Олександрові Васильовичу Суворову: «Язык твой — враг твой».

Звичайно, в даному разі не погодитися із в'ядатим полководцем було б просто гріх. Особливо коли рядовий шаховий фінал перетворюється кимось на кусь незрозумілу псевдо-політичну гру...

Ю. ІЩЕНКО.

ПЕРЕКАЗ ІЗ КОМПЕНСАЦІЄЮ

Якийсь мудрець почав: якщо довго про щось думати, осяяння прийде саме. Рано чи пізно. Я хоч і не мудрець, але мене також осяяла одна думка. Видно, через те, що часу поміжувати також було вистало.

Ще у січні відіслала я до міста Дубно Московської області поштової переказ на сто карбованців. Проте адресат не отримав моїх грошей і досі.

Взагалі-то я атеїстка, що гроші мої знайдуться — приймаю, я вже зверталася до нашого Малосорочинського вузла зв'язку, звідки надсилає той переказ, — і врешті-решт будуть вручені за адресою. Але жовка, як вчить народна мудрість, дорога до обиду. Так само, як і гроші, що призначалися для однієї термінової покупки. Оскільки ж у країні інфляція зростає вже не по місяцях, а по днях, то уявляється, наскільки знецінились за ці пірочки ті сто карбованців.

Тож маю пропозицію. Було б непогано, якби Міністерство зв'язку подбало про грошову компенсацію тим громадянам, чий гроші з яких неоперативних зв'язків знецінились. Гадаю, гроші на таку надбавку до основного переказу знайдуться. Недарма ж зв'язків з кейтня підняли тарифи на поштової послуги для населення.

Миргородський район
Полтавської області.

Г. БОГІНА.

ОЦЕ ТАК «ШКОЛА КОМУНІЗМУ»!

Шановні перчачі! Багато ви допомогли мені в боротьбі за квартиру, яку, згідно з черговою постановою, отримати я, однак й по-шахрайськи захопив В. Ф. Понизовий. Та, як не прикро, і моя, і наша боротьба й досі не увінчалася успіхом. Квартири я не маю, а за Понизового горою стоїть начальство.

Леонід ПУСТОВИЙ,
робітник Кагарлицького цукрокомбінату
на Київщині.

ВІД ПЕРЦЯ. Тут от що цікаво, шановні читачі. Я борюся за справедливість, так би мовити, ледь не останнього інстанцією — для тих, хто до мене звертається із своєю бідою. Ну, а кайперною, звісно, має бути профспілка — «школа комунізму», як її лийно величали ще зовсім недавно, — організація, саме і створена для захисту інтересів трудящих.

Так от: чому Л. Г. Пустовому не допомогла його рідна профспілка, чому з гнівом не затарувала махіатора В. Ф. Понизового, котрий обманом урвав собі квартиру в новому будинку, що за всіма законами мала бути наданою Леоніду Григоровичу? І чому, зрештою, керівники тієї профспілки не добились виселення загарбника?

Та тому, друзі мої, що квартирний махіатор і загарбник — це сам голова профспілки на Кагарлицькому цукрокомбінаті Володимир Федорович Понизовий, який і працює там усього лиш рік з тачком, а вже, дивлячись, як швидко опанував школу персонального комунізму!

Ну, а після першого звертання до мене Л. Г. Пустового в Кагарлицьку відбувся суд. І 21 серпня 1990 року ордер, виданий нахранистому голові профкому, було визнано недійсним. 18 вересня Київський обласний суд залишив це рішення районного суду без змін. Затим — у жовтні — кагарлицька прокуратура запропонувала судові ажити заходів до виконання власного рішення. Судовий виконавець надіслав дирекції комбінату вимогу відселити Понизового в літню помешкання. А 4 січня вже цього року ухвалою того ж районного суду виконання юридичного рішення зупинено. До надання Понизовому «житлового приміщення».

Оскільки ж те «надання» може затягнутися на роки, то керівник цукрокомбінатської «школи комунізму», як мовиться, і у вус не дус, продовжуючи обжовати чужу квартиру, а Л. Г. Пустовий із дружиною і двома малими дітьми скіс у напівспаленому гуртожитку.

Отака вийшла соціальна справедливість по-кагарлицькому.

І ДОСІ — БОРЖНИКИ?

Довгі роки ми слухали по радіо пісню, в якій стверджувалося, що усі в нас «перед Родиной в вечном долгу». Отак і жили, і працювали з почуттям якоїсь — хоч і неспокійної — провини. Завдяки перебудові з'ясувалося, що, виявляється, навпаки: це держава багато чого зобов'язана трудовому людюві і саме вона перед ним «в вечном долгу». А люд цей — ніякий не боржник, а — хазяїн своєї землі. У кожному разі, має ним бути.

От і ми з дружиною, відпрацювавши у колгоспнорядгоспному виробничій асалам сорок вісім років, вважали себе господарями. Принаймні, того шматка землі в селі Василівці Сокирянського району, котрий нам був виділений під присадибну ділянку. Зате коли за станом здоров'я перейшли на легшу роботу в сусіднє селище Новодністровськ, — наші сімейські керівники негайно позбавили нас половини ділянки.

От і міркую: з одного боку, всюдї чуєш про те, що треба селянам давати більше землі, щоб вони таки ж відчували себе справжніми господарями, від чого й держава стане багатшою; а з іншого — забувають і те мале, що селянин має. То неже комусь вигідно, щоб ми й далі були вічними боржниками?

Іван КОСТЮК.

Чернівецька область.

ПОВНИЙ МІШОК ВИБАЧЕНЬ

У М. 2 «Перця» прочитав я народну устінку про те, як Катерина збиралася продавати корову, бо ж свинка загрожувала нестачі кормів: П'яни уже сіно почав курити...

Ото щоб не трапилось такої ругуби і в моїй обійсті, уклав я минулого року з райспілкою колгоспом «Верховина» договір та й мішок сіно посити. Як же воно висохло, то я свою половину, згідно з угодою, забрав, а колгоспну залишив у полі. Коли це мені — повістка від прокурора! Що таке? А ось що: ти, каже прокурор, усе сіно собі забрав та й дадеш, що так минеться? Готуйся до суду!

Я — мерщій на сіносічну ділянку. Стоїть лібане мною сіно, всі три стіжки. З одного вішар саме свець колгоспних годусь... Написав я прокуророві, щоб він вислав комісію. Тільки ж листа мого секретаря не прийняла, сказала — погано написано. Ну, то що ж, як я краще не вілю... Словом, дійшла справа до суду. Дівчі збиралися, і закінчилося все тим, що мене виправдали, а колгоспний юрист попросив у мене пробачення.

Отже. Пробачення — штука приємна, однак не спитесь мені, не лежить! А що, думаю, як загарахтось знову потягне мене до прокурора? Знову суддям нові турботи, а мені з сім'єю — нові переживання? І знову, дивись, у мене попросять пробачення, та на тому й кранка! І набереться у мене тих пробачень повний мішок...

А чи не можна все це якось спростити? Скажімо, чому б тому ж прокуророві та спочатку не перевірити отой фальшивий акт, за яким мене звинуватили, та не притягти до відповідальності тих, хто його сфальшивав? Дивись, іншим би й перехотілося. Та чому б і судові не застосувати статтю з Кримінального кодексу про відповідальність за зжесвідчення, щоб другого разу брехуни знали, що у нас — правова держава і з законом — жарті псгані? Дивись, і суддям клопотів би поменшало...

І. МІНДЮК.

Закарпатська область.

ХОЧУ ВИЙТИ З ПІДПІЛЛЯ

Не секрет, що донедавна наша держава уважні стежила за тим, щоб її громадяни не багатіли. Заборонялося усе, пов'язане з можливим додатковим заробітком, що можна було заборонити: робота за сумісництвом, індивідуальна трудова діяльність, бажання мати клатик землі, щоб вирощувати найнеобхідніше для себе і своїх ближніх. І такі прищепили більшості переконаність, що забивати дотемна «козла» — це високиморальніше, ніж дотемна порпатися на городі, доглядаючи полуниці, чи вирощувати кількох підсвинків для продажу на базарі. А тому більшість, прямо скажемо, схвально зустріла й нові заборони, які народилися уже в перебудований період.

Приміром, і сьогодні не можна вирощувати в домашньому господарстві хутрних звірів: норок, фредок і їх подібних. (Поясню, тим, хто не знає, що фредка — це звірок, із шкуркою якого шийють чепурні шапки). Звичайно, пояснюють це турботою про народ: норки і фредки, як відомо, їдять м'ясо, а його й так мало на столі трудящих.

Щодо м'ясоїдств, то це правда, проте лише наполовину. Навряд хто всерйоз (в тому числі й ініціатори заборони) стверджували, що у м'ясних відділах магазинів здебільшого є лише роги й копита саме тому, що решту поїдають майбутні шапки. Тим паче зараз, коли кілограм м'яса — на оазу хутра. На корм їдуть відходи бовп, птакофарин, словом, усе те, що навіть для виробництва вареної ковбаси непридатне.

І все одно — пізна. Правда, заборону цю не дуже святкують, про що свідчать фредкові шапки на багатьох громадянах. Однак відомо: закласти щось у підпілля — це значить соїдомо сприйняти підлиценню цім і заостренню дефіциту. То, можливо, варто переглянути застарілу, як на мене, інструкцію, астановити розумний податок і дозволити охочим займатися корисною для держави і для людей справою! Від себе потму заспокоїти: озолотитися на ній важко. Принаймні, у мене більше двох тисяч карбованців прибутку на рік не виходить. Але це, незважаючи на клопоти і необхідність ховатися від фінінспекторів, на мот думку, краще, ніж забивати «козла».

Ю. Т.

Р. S. Прошу мою адресу і прізвисько не розголошувати, бо поки що, згідно із законом, я фредковод-злюбий.

ЛЮЛЯ-КЕБАБ ДЛЯ КОЗИ

Коли окремі політики лякають нас привидом голоду, я не дуже вірю в їхні одкровення. Можє, десь, правда, це комусь і загрожув, але тільки не на нашій Дніпропетровщині. Бо тут про аграрний сектор керівники дбають як ні про який інший. От ось свійшй приклад. Прийняв нещодавно Дніпропетровський облвиконком одне досить цікаве рішення. Згідно з ним із нинішнього року вводиться оплата за природний газ (з урахуванням поголів'я тварин), який іде на приготування кормів:

за корову та свиню — 7.50 крб. на рік;
за козя — 2.50 крб. на рік;
за козу — 1.25 крб. на рік;
за вівцю — 0.75 крб. на рік.

А тепер поміркуйте, де ж той голод візьметься, коли кожен господар готуватиме своїм підопічним персональним м'ясом. Посьорбала, скажімо, свиня в обід борщу — а потім беркиць на ліній біх сало напрошує. Або дає козі люля-кебаб, і вона з вдячності за такий делікатес без утину доїгнеться...

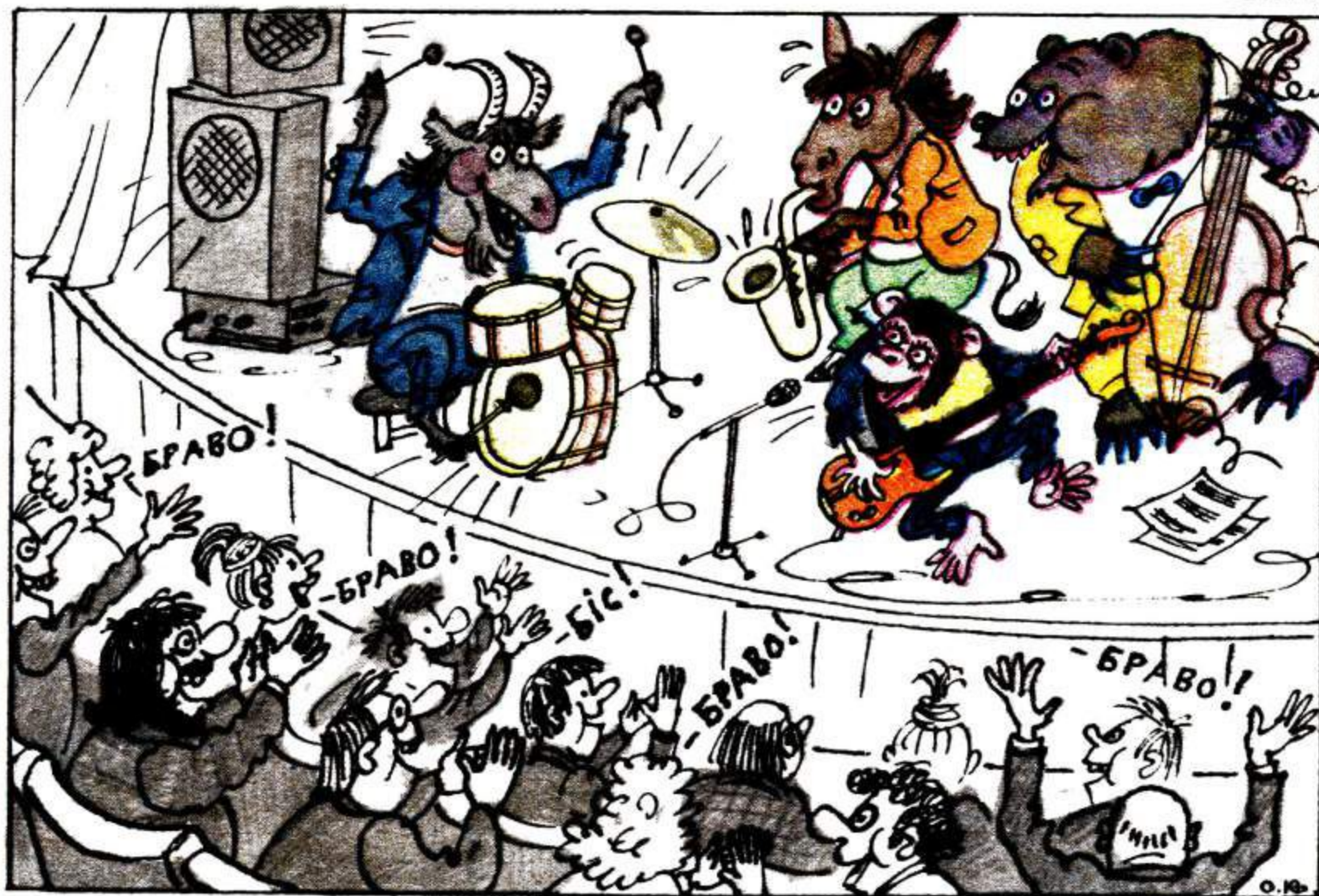
От тільки, як кажуть люди бувалі та досвідчені, ні кінь, ні корова чаю ввечері не п'ють та й комбікорки переважно їдять сухими...

То для кого ж тоді, виходить, прийняв це мудре рішення наш облвиконком? Неже змогу для людей, у яких тільки й відбивають бажання бути господарями на своїй землі. Бо подібна турбота вже була — і коли обладали кожне деревце податком, і поки забирали в людей корів, обіцяючи їм «молочний комунізм» через державний сектор... Усе було. Неже мало?

В. СОЛОВЬОВ.

м. Синельникове
Дніпропетровської області.

Мал. О. КОХАНА

Нові часи.

Як у Вівці посеред дня
З кошари Вовк скопив Ягня
І кинувся тікати в бір,
Вона ридала на весь двір:
— Ловіть, тримайте душогуба!
Забрав моє дитятко любе!..
На плач прибігли до кошари
Барбос, Полкан, сусідський Шарик
І почали Вівцю втішати:
— Звичайно, жаль тобі Ягняти,
Бо, як-не-як, йому ти мати..
— Та годі, годі вже ридати,

БАЯКА

Сльозами горя не здолати!
Чекай... Убивця попадеться!
Так сіроманцю не минеться,
Колись дістанеться йому —
Довіку буде пам'ятати!..

Розрадити — охочих в нас багато,
А от одборонить — нема кому!

Петро ГРИШКО.

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

— Це ви давали оголошення, що бажаєте познайомитись з мужчиною середнього віку?

ГУМОРЕСКА

Ранок. На сірому тротуарі, ніби хто дзеркало розбив і розкидав, поблискують калюжі. В легені разом з вологим повітрям вриваються запахи сірки й нафтових випарів. На гілках дерев збуджено цвірінькають брудні горобці. Все це спостерігає Яків Жерець, що плентається вулицею рідного міста. Плентається й дивується: жодного знайомого обличчя серед зустрічних. Ще вчора, як і в попередні дні й тижні, тільки те й робив, що відповідав на шанобливі привітання, доки до установи своєї доходив. А це ніби за кордон потрапив: усі якісь чужі й байдужі. А будинки? І будинки не ті. Зовсім не схожі на звичні коробки, що, як солдати в строю, тягнулися довгою шеренгою.

«Де це я? — стривожився Яків Жерець. — Треба звірити за якимись давніми прикметами». У магазин зайшов, на полиці поглянув: голісінько, як і було. Лише морська капуста та опецькуваті товстошкірі огірки в банках. Значить, вдома. У себе. А ось продавщиці не ті. Ще вродливіші. Ще більш наквацовані рожевою фарбою. Вийшов на вулицю знов. Замислився. «Як це розуміти?» — розгубився. — Що сталося?»

Рушив жвавіше. Щоб швидше на іншу вулицю вийти. Бо ніби заблукав. Та замість вулиці потрапив на площу. Теж досі не бачену. Поглянув на стіну крайнього будинку: «Площа Якова Жеребця». Що? Як? Хто такий Жеребець, що його ім'ям площу назвали? Серед площі клумба. Уся в квітах. Таких яскравих, що в очах ріже. Тут же пам'ятник. Мармурове погруддя на гранітному п'єдесталі.

«Кому ж це тут пам'ятник поставили?» — дивується Яків. Підійшов. Окуляри надягнув, щоб краще роздивитися. Дивина: знайоме обличчя. Добре знайоме. Десь він таке бачив. І не один раз. Хто ж це? На золотий напис погляд перевів. «Визначному громадянину міста Якову Жеребцю. Від вдячних мешканців». Дата народження й смерті. Тю! Дата народження співпадає з його днем. Тютілька в тютільку.

— Боженько! Та це ж я! — вигукнув Яків Жерець, поставивши на землю портфель і дістаючи хустинку з кишені, щоб витерти спітніле чоло. — Але ж я не Жеребець.

«То, виходить, я помер, і вдячні мешканці мені пам'ятник... — зрадів і разом з тим налякався Яків. — Але ж я не вмирав. Хоч приємно й померти, коли тобі такий пам'ятник. Та ще й на площі. Де клумба з квітами. Тільки чому з мене зробили Жеребця? Невігласи!»

Розуміння того, що він уже пішов зі світу і все для нього тут скінчилося, підштовхнуло Якова невидимою пружиною, і він зірвався з місця, щоб кудись бігти — додому, на роботу, в будь-яку установу та засвідчити факт свого існування.

Він кинувся у незнайомий провулок і тут побачив на стіні будинку скромну емальовану табличку: «Пров. Якова Жеребця». Дійшов до інституту, де колись провчився аж три курси, а біля входу — дошка меморіальна. Чорна. Мармурова, відшліфована, аж дзеркалиться. А на ній золотом: «У цьому закладі, з такого-то й до такого-то року навчався Яків Жеребець».

«Господи! — нуртувала думка. — Чому ж це мене Жеребцем охрестили? Яка це паскуда прізвище моє благородне так спаскудила? Знайду винуватця! Я йому покажу!.. А що ж я їм «покажу»? — охолов Яків. — Побачать, що живий, усі назви і меморіальні дошки познімають, пам'ятник бульдозером зруйнують. А власне, за що мені така шана? Правда, хіба мені одному? Та тих пам'ятників понаставляли ще за життя кому треба й не треба. Колись тільки «вождю» ліпили. А нині — за посаду, за крісло, за дві зірки... А потім виявиться, що...»

Яків, злодійкувато оглядаючись, щоб бува хто не впізнав, завернув на іншу вулицю. На роботу йому вже не йти, бо ж помер. Тільки додому навідатись. А що дружина скаже? Невже вона про мене нічого не знає? Невже пам'ятника не бачила?

Не придумавши, що збрехати дружині, Яків Жерець дійшов до свого будинку. І тут, на свій подив, він теж побачив меморіальну дошку. Зі своїм зображенням у вигляді бронзового барельєфа і з отим осоружним прізвищем «Жеребець».

— Ну й негідники! Як вони безвідповідально до пам'яті видатних осіб ставляться! Зараз піду і таки мізки вправлю кому слід! — аж стрепенувся і... прокинувся Яків.

— Швиденько зодгайся та біжи на роботу, — сіпала дружина. — Щойно дзвонили, що у вас труби прорвало і вся отрута в річку пішла! Ой, що тобі буде, що буде?!

Іван СОЧИВЕЦЬ.

м. Київ.

Мал. А. ЮНА

— Не переживай — лінія твого життя з межею бідності не перехрещується.

ОБІЦЯНКА-ЦЯЦЯНКА

Коли ще був лиш кандидатом
в депутати,
То стільки виборцям зумів наобіцяти,
Що впорать нині цю програму
неозору —
Хіба що всій Верховній Раді в пору.

УДАРИЛИСЯ...

Стриноживши Пегасів рано на зорі,
В політику ударилися байкарі.
А деякі мужи державні — навпаки:
Творити стали не політику, а — казки.

Іван СЕМАНОК.

м. Івано-Франківськ.

НЕБІЛИЦІ

На крісло керівне просили.
— Ні, не підуй! — волав щосили.

Вже збірку підписали в друк.
— Ні! Допрацюю! — Й тягне з рук.

Заступник вигравав у шахи
Весь час у шефа, бідолахи.

Згубила круглу суму Настя —
Сміється: — Хай комусь на щастя!

Дмитро СОЛОДКИЙ.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

— Ану помахай косою, бо працювати нікому.

Передача називалася «Молода поезія». Після невеличкого музичного вступу диктор оголосив, що зараз шановні слухачі почують вірші молодого поета, вихованця Слобожанського обласного літоб'єднання Максима Нестриженка.

— О! Тепер цитуйте! — Макс зірвався з канапи, підлетів до приймача і врубав його ледь не на повну потужність. — Слухайте, слу-хайте!..

Той, хто вперше чув по радіо свої власні вірші, добре зрозуміє нашого милого Макса. Зрозуміє і його хвилювання під час попереднього запису на студії, і довжеле-е-езні дні чекання трансляції, і постійні дзвінки до редакції літдрампередач з єдиним запитанням — коли ж?! Зрозуміє і вибачить...

Ми дуже любили дружку Макса, але зараз, дивлячись на його умиротворене обличчя, мовчки давилися сміхом. Зігнувшись дугою над приймачем, поруч з яким тихо крутилися магнітофонні катушки, всотуючи кожен радіозвук, Макс майже не дихав і весь час здмухував краплі поту з верхньої губи.

А радіоголос заповнював усю кімнату:

Мчимо по життю —
Ми покинули гнізда,
Слова про любов
Ми сприймаєм на віру,
Прносяться вікна,
Вітрини, під'їзди —
Усе, що було таким звичним
і сірим...

Максе, Максе!.. Який же ти був щасливий тієї миті...

Коли передача закінчилася й диктор знов повідомив слухачам, що вірші читав автор Максим Нестриженко, а зараз буде про погоду, Макс рішуче вимкнув приймач і відключив магнітофон. Не хотів, мабуть, щоб поетична атмосфера його першої радіопередачі мала щось спільне з банальними атмосферними опадами, що зранку тарбанили по карнизу.

— Здррасссю-те ув-вжааа-мй Мхсссім... цмок... Несссріженко. Міне ошшшінь па-панара-равілсссь... плям-к... ссстіхі. Цмок. От іммені Пліт... Плітбюрр-ро про-рошу васс-с... цмок-пльмк... пр-прішліте мін-не вашші ссстіхі. Я-а іззздам іх... Пльм... в іззз... ізззда-тільссстве... Цмок.

У під'їзді ми зіткнулися з Максом — він летів через чотири схо-

тримаючись за живіт і уявляючи, як Генеральний секретар ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнев гортає тремтливими пальцями синій Максів зошит і силиться дотумкати, що ж це за воно таке...

І тут...

І тут Валерка:

— В-в іззз... іззздатільссстве... плям, цмок...

Ну, хто, хто за языка тягнув, питається? І яка сверблячка його марудила?! Все, все зіпсував.

...Потім Макс напише нові вірші. Надрукується в багатьох газетах, журналах, колективних збірках. Віднесе перший рукопис (як зараз пам'ятаю — «Вулиця життя» називався) до Слобожанського видавництва. Дев'ять років прочитає свої книжечки, плюне й кине поезію. Що ж, на все свій час і свої сподівання.

Ще потім Максим Нестриженко захистить кандидатську з питань корозії металів, злітає до Токіо й отримає механічний цех на заводі «Яскравий промінь».

А мені й досі чується:

Мчимо по життю —
Ми покинули гнізда,
Слова про любов
Ми сприймаєм на віру...
І шкода мені. Шкода.

Бо якби не Валерка, якби не його язык... отам, у під'їзді... хто знає, може, вожде отримав би Максів зошит та й дав би спросоння команду — «До друку!»...

Ех, якби не Валерка...

Леонід КУРОХТА.

ВЕСЕЛІ БУВАЛЬЩИНИ

ЯКБИ НЕ ВАЛЕРКА...

— Ну, хлопці, з мене...

— З тебе, з тебе, — реготнув Валерка. — Тільки ми самі візьмемо, бо ти поки зодягнешся...

— Гаразд! — зрадів іменинник і тицьнув червінця у Валерчину долоню.

...З двома пляшками «Московської» (ще й на закуску вистачило — були часи!) ми вибігли з гастроному. Не пам'ятаю вже, кому з нас першому впала в очі ця скляна будка. Знаючи Валерчину любов до телефонних авантур, я без вагань вкинув монетку до автомата. Набравши номер Макса, вручив слухавку Валерці. Відкашлявшись, він засичав...

динки, притискаючи до грудей свій синенький зошит.

— Куди? — зареготали ми з Валеркою.

— Хлопці! — Макс важко дихав. — Сам Брежнев дзвонив! Просить вірші, хоче мою книжку видати! Ось ключ, заходьте поки, а я — на пошту!

На такий ефект годі було й розраховувати. Ми стогнали й захилялися сміхом, хитаючись і повільно сідаючи на сходи. Макс здивовано оглядав нас.

— Тільки адресу не забудь: «Москва, Кремль...», — вичавив я,

ЄДИНА СТАБІЛЬНІСТЬ

Ех, ні в чому стабільності
Ниньки нема,
І несе ця обставина
Біль нам.
Все хистке і непевне.
І тільки сама
Нестабільність на диво
Стабільна.

МАЙЖЕ ЗООЛОГІЧНЕ

Не було такого ще в історії.
Недарма ж зоологів скоробило:

В нас контори, наче інфузорії,
З успіхом розмножуються поділом.

Володимир СТРЕКАЛЬ.

ТОСТ

Виліз баран на вершину гори
І став розумний...
Піднімемо ж тост
За високий пост.

Дмитро ЧЕРЕДНИЧЕНКО.

м. Київ.

НЕРЕНТАБЕЛЬНА ЗДОБИЧ

З народного

Місяць вийшов із-за скелі,
Вгледів стежку... Вдвож печер
Тягне здобич до оселі
З полювання людоджер.
А назустріч — гульк! сусіда —
Волосатий, мов хіппак:
Він якраз після обіду
Вийшов викинути кістяк.
Зупинивсь для привітання,
Вгледів ношу неважку:

— Як, — питає, — полювання?
Що сьогодні в лантушку?...
— Та... ні вепра, ані лося
Вже ні в лісі, ні в ярку!..
Лиш студентика вдалося
Вполювати у парку.
Щось зубрив-сидів, голубчик!..
Я підкрався — говорю:
«Худуватий!.. Все ж бо супчик
З нього я собі зварю!..»
— Кинь!.. Невигідне це діло!
Я — варив... — той одповів. —
Він, поки вода кипіла,
Всю картоплю в ній поїв!

Володимир ЧУБЕНКО.

Сміх—не старіє!

Іще донедавна про Володимира Кириловича ВИННИЧЕНКА (1880-1951) у нас якато згадувалося, то здебільш як про політичного діяча і тільки лайливо. І мало хто знав щось толком про нього як про письменника. А був же час, коли ним зачитувалися, а його п'єси ставилися на сценах українських та російських театрів.

Син селянина-чабана з Херсонщини, В. Винниченко іще юнаком прилучився до революційної боротьби, тричі побував у тюрмі, втікав за кордон, з 1914 по 1917 р. нелегально проживав то в Україні, то в Москві. На час Лютневої революції 1917 р. він, відомий революційно-соціаліст, стає одним із керівників Української Центральної Ради. Не сприйнявши Жовтневої революції, у 1919 році виїжджає за кордон. Там переосмислює свою політичну діяльність, організовує у Відні Запордонну групу Української Комуністичної партії і в 1920 р. повертається на Україну. Його призначають заступником голо-

ви Раднаркому й міністром закордонних справ республіки. Однак, не погоджуючись із національною політикою, яка тоді проводилася на Україні, того ж року знову виїжджає за кордон. Помер у Франції.

Про ставлення тодішньої української еміграції до Винниченка свідчить хоча б те, що за роки життя на чужині він не дівдався виданої там рідною мовою жодної книжки своїх літературних творів. На Україні ж друкувався, широко видавався, вивчався у школі. Але у 1933 р., після його відкритого листа до Політбюро ЦК КП(б)У, в якому звинуватив Сталіна й Постишева в голодоморі, в терорі проти українського народу, його твори забороняються, книжки вилучаються з бібліотек.

Коли в роки війни, під час окупації Франції, гітлерівці запропонували співпрацювати з ними, він рішуче відхилив цю пропозицію, за що був кинутий у концтабір.

В багатющому творчому доробку письменника — оповіда-

ня, повісті, романи, п'єси (до речі, часто йшли в Європі й за океаном), сценарії, публіцистика, спогади. Як і кожен серйозний і щедро обдарований письменник, знав він і силу слова дотепного й гострого. Сьогодні ми знайомимо нашого читача із цією гранню таланту В. Винниченка — друкуємо його сатиричне оповідання «Уміркований» та «щирий», написане ще на початку століття. Воно, зокрема, може послужити ілюстрацією до слів львівського професора І. Свенцицького, який у 20-му році зазначав, що був Винниченко «вором пустого патріотично-націоналістичного сентименталізму, але не національної свідомості у всіх її здорових і природних проявах». Зовсім підтверджує і той факт, що сміх такий же не старіє. А в даному разі ще й учить, що в питанні націоналізму і полохливих «уміркованість», і запінена «щирість» — сміху гідні, бо далекі від здорового людського глузду.

Дм. МОЛЯКЕВИЧ.

Ну, що тут такого? Спитав чоловік по-своєму. Ні, Недоторканому це не подобається.

— Не «ась», а «що», — поправляє того. Звісно, звочик не розуміє: — Чого изволите? — Не «ась», кажу, «що» треба казати! Розумієш? Хто це на коні?

— Это! — показує звочик пужалом на Богдана. — Еге ж. — А это какой-то хахляцкий генерал. — Чого ж хахляцкий? — Если б наш, так он прямо сидел бы, а этот, ишь, как набок свалился. Пустяшный генерал...

Аж підстрибнув Недоторканий од цих слів. Як шарило того нещасного зовщика за пояс та як закричить: — Що?! «Пустяшній»?! Ах ти ж, кацапська твоя морда! Та ти не знаєш, що всі ваші кацапські генерали й у підметки йому не годяться. Га? Це гетьман України! Чуєш ти?! — Звочик попався сердитий. Не сподобалось йому це.

— Ты, — каже, — барин, потише, не лаясь. Я ведь тоже могу словечко сказать. Я хоть и кацап, да одной лериги с государем!

Тут би замовкнути, так ні, Недоторканого це ще більш підзадорило, і він випалив таке, що до лиця тільки йому-небудь соціалістові. Мені аж у серці йокнуло, а звочик так і жажнувся.

— Так вон ка-ак! — каже. — Это, значит, на государя такие слова. Ну, так погоди же, Н-но!

— Куди ж ти завертаєш? — гука Недоторканий. — А вот увидишь! Н-но! Вот в участке мы разузнаем, верно ль то, что ты сказал. Мы таких уже возили... «От туди, — думаю, — к біс! Зачепив собі мороку. Ще в тюрму попадеш через його». Так наче моє серце вже тоді чуло, що таке буде.

— Ну, оставь, извочик, — миролюбиво кажу я, — поезжай на вокзал... Довольно.

в вагон. А вже вдарив перший дзвінок. Багажний пхав на полицю наші чемодани, але там вони не поміщались, він і поставив одного під лаву. Недоторканий це побачив.

— А хіба на полиці не можна? — каже до того. — Чтo-с? Полицию? — не зрозумів вже. — Ничего, ничего, — послішно вмішуюсь я і починаю шукати в гаманці злата. — Ти — українець? — тим часом похмуро звертається Недоторканий до багажного. — Как изволили сказать? — ввічливо нахилиється цей. — Хол-ти чи кацап? — Я-с? Хахол! Самый настоящий хахол! Черниговской губернии.

— А по-своєму й говорити не вмієш? — Ну от! — думаю. — Ше з цим зчепиться! Ну, й пеня! А тут, як на зло, ніяк злата не найду. А гривеника дати мало, двадцять копійок багато. — Давненько из деревни, барин. Запомнил помужичком, — деликатно посміхається багажний, поглядаючи на мої руки.

Недоторканий ще більше похмурюється: — Та не «по-мужичком», а «по-українському!» Мужики всякі бувають. Є мужик француз, є німець, є поляк... О! Е! і пани такі ж самі...

— Да! — зітхає багажний. — Всякие, значит, народы...

Б'є другий дзвінок. Багажний переминається з ноги на ногу, подивляється на мої руки. А тут злата, як навмисне, нема. Плюнув я.

— Чи нема, — кажу, — хоч у вас злата, Даниле Івановичу?

— Злата? Добре... А свою рідну мову сором забувати. Нас і так скрізь забувають... От касир цей... Сволот! Ще арештувать хотів... Бач, бюрократ кацапський!.. Злата, кажете?

— Злата, злата.

— А наш брат галушка мовчить... Та чухається... А кацапня хазяйнює собі... Культуру свою...

— Барин! Мне некогда... Идти надо, второй звонок, — несміло перебиваю його багажний.

Недоторканий грізно дивиться на його.

— А ти по-своєму сказати мені не вмієш?

— Я, барин, человек занятой... Позвольте за труд... Мне некогда политикою заниматься...

— Ні, стій! Я тебе не про політику.

— Данило Івановичу, — умішуюсь я, — бог з ним, пошуйте злата.

— Ні-і! Подождіть. Треба вчить. По-своєму, питаю, ти не вмієш сказати?

Вже й пасажирки починають звертати увагу. Багажний стискує плечима і з усмішкою дивиться на якогось панка, що цікаво заглядає до нас.

— «Ах, ти ж боже мій! — думаю. — Знов скандал буде».

— Данило Івановичу! — благаю вже. — Та пусіть чоловіка.

— Ні, подождіть... Ось ти скажи мені: як того чоловіка назвати, що матір свою забуває? Га?

Б'є третій дзвінок. Багажний стріпується, робить сердите лице і рішуче говорить:

— Позвольте, барин, за труд, а то я жандарма буду звать. Что это такое в самом деле.

Зачувши «жандарма», я прудко виймаю двадцять копійок і суну багажному в руку. Він вмент зникає. Недоторканий хитає чогось головою і кладе гаманець у кишеню. Рушаємо. Я зручніше вмошуюсь, з полєккістю зітхаю і починаю дрімати. Славно так задрімав був, коли це чую — чийсь знайомий голос вигукує:

— Україна спасла Росію!

Я розплющую очі і озируюсь. І уяви собі: коло нас цілий мітинг. Десь набрались селяни, студенти, робітники, якісь панки, жиди — словом, чисте народне зібрання. А посеред усіх ораторствує Недоторканий. Горе тепер, Олю, та й годі: куди не поїд, скрізь у поїзді тільки й почуєш: «Револуція, резолюція, конституція,

інтелігенція!» Чи то ж чувано було коли вперед, щоб у вагонах робилось отаке. Вперед, бувало, їде собі чоловік спокійно, тихо, побалака з сусідом про врожай або про бурську війну, і кров йому спокійна, печінка не болить, і на душі спокійно. А тепер тільки й чуєш: «Убито стільки-то», «Поранено стільки-то». Або: «Конфіскувать землю без викупу!» — «Ні, з викупом!» І товчуть собі, а нема того, щоб подумати, що, може, кому од таких слів — чи з викупом, чи без викупу — серце рветься надрве. А дядьки наші! І собі туди ж, набрались розуму, мурляки! «Треба, — каже, — по закону робить: як усім, так і панам, не з торбами ж ходити їм. Дати їм стільки землі, як і всякому, хай обробля». Як це тобі подобається? Ой жінко! Казав я: «Продаваймо землю, поки не пізно». Ні, «пождемо ще трохи». Ну, да, здається, дождемось ми. Послухала б ти, що у нас тут, у вагоні, говорилось.

— Україна спасла Росію! — кричить мій Недоторканий.

— Почему же Украина? — питає його якийсь білявий студент.

— Бо Росія ще спала, як наші селяни в 1902 році підняли повстання. Я так і задубів. Чи не сказився чоловік: найшов чим хвалитись.

— Извините, — каже студент. — Вы ошибаетесь. «Ага! — думаю. — Найшовсь-таки благодарный человек». І що ж бо ти думала?

— Извините, — каже, — революционные действия бывали в России еще раньше полтавских беспорядков. Если уж говорить о спасении, то спасла Россию только интеллигенция и народ.

«Оце так!» — думаю, коли раптом на верхній полиці, що коло вікна, хутко підводиться якась панна і кричить:

— Вот именно, если уж хотите, то ваша интеллигенция очень и очень слабо подняла знамя революции. Да, да! Она только сумела пойти (да и то ковыляя) за тем знаменем, которое поднял пролетариат. Я, конечно, говорю не об интеллигентных рабочих, а о буржуазной интеллигенции. Она, как и везде и всякая буржуазия, сейчас же изменила делу свободы.

Панна аж сіла на своїй полиці і подушку навіть одклала набік, готуючись змагатись. І як схопились же вони! Той: «інтелігенція», а та: «пролетаріат!» На підмогу панні десь узявся якийсь, видно, робітник, дали руський студент, а до білявого студента пристав якийсь панок. І таке завели, що аж млосно мені стало.

«Ну, — думаю, — аж тут мені каюк: заарештують».

Так воно й сталося. Воно б, може, й не сталося, та надала нечиста сила вмішати знов до балачки Недоторканого. Ото трохи осадили його, він був і замовк. Я вже думаю, що так і мовчатиме. Та куди там, так, бачу, і рветься, щоб щось своє вставити. Та поки України не заціпали, ще здержувався, а як щось там хтось сказав, так його й прорвало. Україна — це-все одно, що болячка йому. Ледве торкнись, він уже як скажений робиться. Я навіть і сердитись на його дуже не можу, бо бачу, що це просто нещасний чоловік. У його ж тільки й думки, що от той балака не по-українському, а той не признає українського. Вже ж і я сам люблю неньку Україну, кохаюся в рідній мові нашій, шаную батька Тараса, ну, а щоб отако вже тільки й думати про те, то це вже я не можу. Він згодний навіть на те, щоб насильно землю одібрати, аби завести свою самостійну Україну. Ну, а я цього вже не можу. Україна Україною, а земля землею. Отже скажи йому це, хіба послухає? Аякже! А це то й погубило його й мене. Вийшло це так. Надало комусь так сказати між іншим, що, мабуть, Польща здобуде собі таки автономію. Я проти волі глянув на Недоторканого. Дивлюсь, напруживсь він, видно, чекає чогось. Ті перевели розмову на інше. Тоді Недоторканий перебиває їх і суворо так питає:

— Ну, добре. А що ви скажете про Україну?

Ті спершу й не зрозуміли.

— То оть, что «про Украину»? — питає хтось.

— А от, Польщі автономія, а Україні?

— Может быть, со временем и Украина будет автономна.

— Та-ак? — саркастично посміхається Недоторканий. — Дуже вам дякуємо! Красно дякуємо...

— А вы разве против этого? — питає білявий студент. Недоторканий вмент суворо нахмурюється і з натиском говорить:

— Украина для украинців. І ми не потребуємо вашої автономії!

Тут, дивлюсь, просовується наперед якийсь чорнявий студент в червоній косоворотці, який до того тільки вставляв за панну та за «пролетаріат» короткі фрази.

— Вибачайте... — звертається він до Недоторканого по-українському.

Той зразу пом'якшав, зачувши рідну мову.

— Вибачайте... Ви це про кого кажете: «Ми не потребуємо автономії»!

— Про нас, про всіх українців!

— Вибачайте, — посміхається студент, — я сам українець, але можу сказати, що ви дуже помиляєтесь, коли беретеся за всіх відповідати. Українській буржуазії, та й то деякій тільки частині, може, потрібна самостійна Україна, але українському пролетаріатові вона зовсім не потрібна. Українському робочому люду, як і всякому, потрібна така політична форма, яка сприяла б його розвитку. От, наприклад, автономія. Але відокремлюватись цілком від своїх братів руських чи поляків йому зовсім не треба.

Недоторканий спершу оторопів. Потім як скочить:

— Як! Та це ви хочете, щоб над нами й далі панували чужинці?

— Над нами панує бюрократія, — каже студент, — і так само, як і над тими чужинцями. Чужинці нам не вороги, а брати.

Бачу, Недоторканий починає сопти й червоніти, значить, сердиться:

— І це говорить українець? Ви — українець? У кацапській сорочці!?

— Українець.

— Та ви... ви кацапський прихвостень, а не українець!

Ви...

— Чого ж ви лаєтесь? — похмурившись, питає студент. — Я з вами як з людиною говорю, а ви... як чорносотенець який-небудь...

Тут Недоторканий як спалахне, як ревне:

— Що? Я — чорносотенець?! Ах, ти шпиг кацапський!.. Та я тобі.

— Это, действительно, какой-то чорносотенець, — звертаючись до когось, промовив з усмішкою якийсь невеличкий єврейчик, що стояв коло Недоторканого. Той як почув, та, недовго думаючи, як розмахнеться, та зо всієї сили ляєх того по піці.

— Ось тобі, жидого, «чорносотенець»!

Тут зчинилось щось неможливе. Єврейчик у крик, у слози; студенти з піною у рота налізують на Недоторканого; Недоторканий махає кулаками, кричить. Господи! А тут ажраз станція, ми й не чули, як поїзд став. Крик стоїть, аж у вухах лящить. Коли це зирк: пробірається кріз юрбу жандарм, тихо стало; зовсім поклявся — мабуть, якийсь сердобольний дурень. Недоторканий як побачив його, так і скипів:

— А! — кричить. — Так он ви які? За жандаром?..

Революціонери?

— Вретел... Мы не звали его!

— Брешіть ви самі! Ось дивіться за вас! Бачите, як друзя народу уступають за вас? Бачите, як вони борються з тими, хто боронить нашу національну честь і душу? От привели пса на мене.

— Позвольте, господи... В чем тут дело, — почав було жандарм, так де там, і слова скажений не дав нікому сказати.

— Беріть! Беріть мене! — кричить. — Я не боюсь ніяких жандармських лап! Ми можемо постояти за ідею... Арештуйте нас, хапайте, тирані. Пане Самжаренко, ходім! Кацапня предає нас в «руки правосудія».

Можеш собі уявити, що з мною сталося, як він випалив це до мене. Я зомлів, просто зомлів. Хотів крикнути, що я тут ні при чому, що я зовсім не винен ні в чому, і, як то буває у сні, не міг язиком поворушити. Думаю, що кондрашка тут на місці гелпе. Якось господи млиував. Так мене й твели, як задубілого. Очнувся аж у кімнаті якіксь.

От за це і сиджу тепер. Більш ні за що, клянусь богом. Як не благав, як не доказував жандармському офіцерові, не повірив і звелів одвезти у Полтаву. Учора привезли. Думаю, що тут випустять, смотритель тюрми обнадюжує. Та й я сам так думаю, невже ж такі їм повилізати, що я чоловік тихий собі. Що Україну люблю? Так хіба ж я кому хоч слово про це говорив де? От тільки там, у кингарні... Ну, так то ж один раз, та й то не дуже... А то ж нікому нічого... Як ти думаєш, Олю?.. Приїжджай скоріше, голубко, та рятуй. Продай кабанців та позич у Митрофана Филиповича з пісотної і вирчай, Олю, бо не вживу. Тільки гляди, не продай кнурця, бо то дуже доброї породи. Твій чоловік Сидір Самжаренко.

Р. С. А Недоторканий і тут не кається. Перелаявся зо всіма товаришами по тюрмі. «Геть», — кричить, — чортова кацапня з наших українських тюрм! Чого поналазили сюди?!» Ну, й не ідол, скажи на милість!?

(ЛИСТ ЧОЛОВІКА ДО ЖІНКИ)

Оце, Ольго, пишу тобі з самої тюрми. Найшовсь добрий чоловік, що згодився кинути в ящик, минаючи тюремне начальство. Попав-таки на старість. Сидів-сидів у хуторі, двадцять літ не показував на світ носа, раз виврався, та й то, дякують землякам, посадили-таки. Ти не лякайся дуже, начальство наше не дурне ж такі, побачить же воно справді, що з мене соціаліст, як з ключа батіг. А все-таки продай тих кабанців, що торгував кабанчик Ремесло, та їдь до мене, може, скоріше виручши. Та, гляди, не продай чорного кнурця, що по ліву в саку, бо то на розплід. Як приїдеш у Полтаву, то йди просто до губернатора і виясни йому все, як я тобі пишу далі. Тільки попередати зайти до секретаря та ткну йому щось в руку, — щоб його за печінки вже ткнуло, — може, з того щось і вийде.

Все вийшло 3-за того божевільного Недоторканого. Знаєш його? Той самий, що був у нас торік на Великдень і мало не побився з справником за те, що цей назвав українську мову «великорусским наречием». Пам'ятаєш? Такий високий здоровенний чолов'яга з довгими козацькими вусами. Раз у раз ходив в вишиваний сорочці з стьожиною. Та, мабуть, пам'ятаєш. Так оцей гевал і посадив мене.

Я вже мав виїжджати додому та на гріх і подумав собі:

«Ану, дай зайду до своїх, до українців. Тепер воля, то воно й не так небезпечно уже заявлятися справжнім українцем. Як не як, а любові до рідного з серця не викнеш».

Та й захожду до української книгарні. Каюсь, розпустив я трохи язика там з ними: досталось-таки правительству за причіпки до нашого рідного слова. Ну, якось воно так вишло, що Недоторканому теж по тій дорозі треба їхати, що й мені. Ми й умовились увечері зійтись і разом їхати до поїзда.

Тільки це вже перший і останній раз я їзду з щирими українцями. Дав уже зарок собі: як побачу де якого щирого українця, десятою вулицею обминатиму. Буде з мене цього сорому та горя, що тепер маю. Мені б уже з тої хвилини, як він до мене в номері причепився, треба було одкараскатись від його. Плюнуху і не їхати з ним. Але ж якби ж то знати! А то думаєш собі: «Свій чоловік, українець... Треба підтримувати національну справу. Годі сидіти по хуторі...» От тепер за це й попосиди у тюрмі. Треба було, як розсердився він у мене в номері і хотів іти, не вдержувати, а я, наче чорт розум одібрав, почав ще умовляти його. А розсердився він, бач, того, що я одяг комірки з галстуком, а не вишивану сорочку з стьожиною. (Найшов дурного, щоб всяке бачило, що я українець). Насилу виправдався тим, що сказав, ніби забув узяти з собою сорочку. А то вже і «ренегат», і «кацап», і «зневага національної культури». На смерть образився.

Ну, все-таки поїхали разом. Ідемо, балакаємо про українські газети, і, не крмись, приємно-таки було держати в кишені українську газету і не прислухатись, чи не біжать за тобою арештувати. Воно, що й казати, усе приємно, коли воно дозволено, коли написано скромно, не задержувати і по-українському-таки. Воно й про Недоторканого не можна сказати, щоб він соціалістом був. Гріх це сказати про його, тільки вже надміру любить Україну. А нам, українцям, воно якраз і не до лиця. Нам більше треба політикою брать: там промовчати, там ухилитись, там потанцювати під дудку дужих. Од того голова чи ноги не одпадут, гляди, й пошастить у чомусь. А що вже про Недоторканого, то й казати нема чого, що не такий він чоловік, щоб у політиці розбиратись. От хоч би тобі таке. Ідемо ми звозчиком повз пам'ятник батькові нашому Богдану Хмельницькому. Балакаємо собі. Коли це Недоторканий торк зовщика у спину.

— Зовщику!.. А, зовщику!

Той обертається.

— Ась? — каже.

— Не-ет. Я этого не могу. Не-ет. Уж мы это в участке рассудим. Н-но!

Що ти його будеш робити? Ще справді завезе. Бачу, Недоторканий почина йорзати на сидінні.

— Та це ти справді, земляк, в участок їдеш? — питає, нарешті.

— А ты думал в лесторан тебя за такие слова? Н-но!

Що ти йому казатимеш? Везе-таки в участок! Недоторканий почина сопти. Далі зразу чогось заспокоївся, посміхнувся до мене та й каже до зовщика:

— Ну-ну, їдь, їдь... Чого ж?.. Побачимо тільки, що тобі скажуть в участку за т в о і слова про царя... їдь, їдь... Звочик нічого, мовчить.

— Побачимо, побачимо, як тебе поглядять по голівці за те, що ти свою мужичку морду з царем зрівнюєш.

— Разве я равнял? — раптом озирється звочик. — Я, значит, к примеру только... А ты вон что!..

— Ні, голубе... Ти сам сказав, ось і мій товариш чув, він свідетельмо буде. А за це знаєш, що роблять?

Звочик нічого не відповідає, одвертається і мовчки їде назад. Потім помалу поверта коня і їде назад.

— Куди ж ти? — з іронією питає Недоторканий (не вдержався-таки).

— Время не хочется терять...

— А! «Время». Ото-то ж бо я є... Кацапня проклята!

— Та годі вже, пане Данило, — прося вже я. — Хай йому біс. Мовчить уже.

— Ні! — каже. — Не треба їм потурати. Ач! Тюря чортова! Забралась в чужу солому та й шелестить ще!.. «Пустяшний»! А ваші Куропаткіни, Рождественські, Стеселі хороші! Один тільки й був порядний Кондратенко — та й то не кацап, а українець. Цього вони не знають! Кацапури!

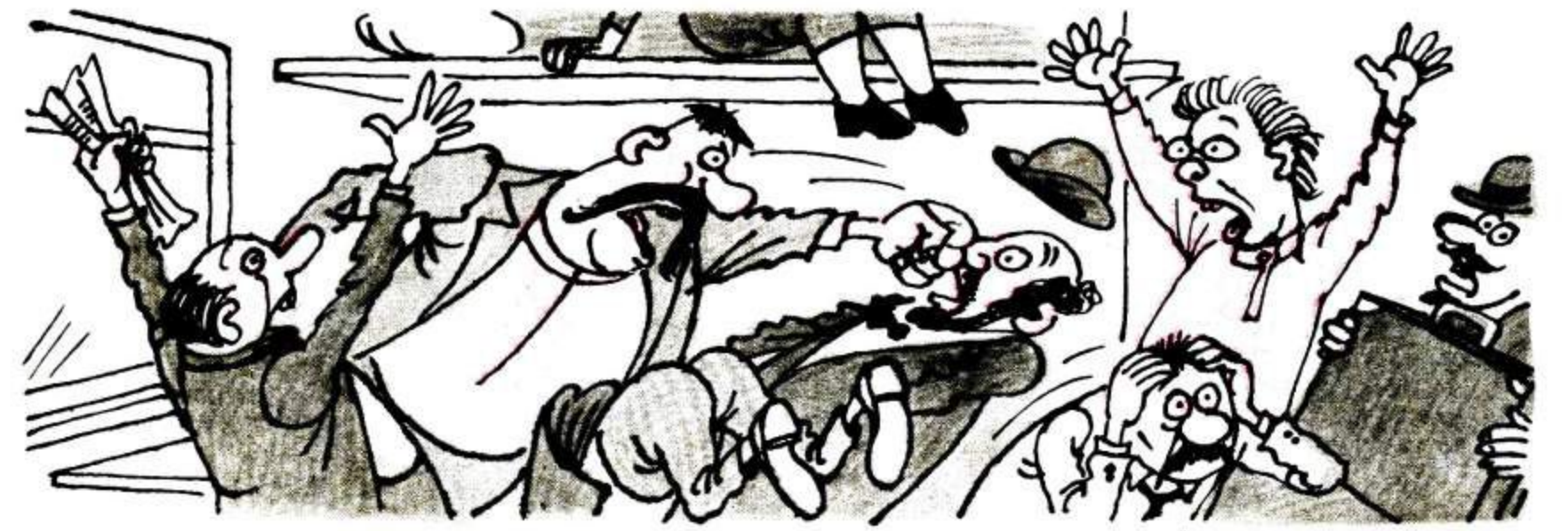
Отакій чоловік!.. А на вокзалі знов. Пішов він білети купувати. Жду я його. Жду, жду, — немає. Що таке? Ану, дай підшукаю. Іду до каси, дивлюсь: народу, народу там. А коло каси стоїть жандарм, а проти його Недоторканий і щось сердито кричить. Прислухаюсь я.

— Він не має права! — чую, говорить Недоторканий. — По манифест усі мови рівноправні... Він повинен розуміти мене. Скажіть на милість, шшика яка: касир нещасний!

Жандарм перебиває його.

— Та плювати мені! — гука Недоторканий. — Хай позиває! Він на Україні, а не в Кацапії, мусить і балакати по-українському!

От я пожалів потім, що його не арештували! На моє нещастя якось обійшлося благополучно. Чи жандарм дурний був, чи хто його знав. Взяли ми багажного і пішли

Криводзьоба і строката,
Дуже гарна ця пташина.
Як побуде в тебе в хаті,
То говорить, як людина.

[Папуга].

У спекотну літню днину
Черга не до магазину —
Оточили всі лоток,
Щоб купити зими шматок.

[Морозиво].

В африканських теплих водах
Він лежить, немов колода.
Як на ту колоду сісти,
Та колода може з'їсти.

[Крокодил].

ЗАГАДКИ ПЕРЧЕНЯТКА

Співати не вміє,
Але не мовчить.
Над полем, над гаєм
Літає й кричить.

[Ворона].

Одне за одним поспішають,
Учотирьох долають путь.
Передніх задні доганяють,
Але ніяк не доженуть.

[Колеса].

Йде — стовпи переставляє.
Довгий ніс до ніг звисає.

[Слон].

Виростав на пустирях,
Колихався на вітрах.
Став колючий, мов їжак,
І вчепився за піджак.

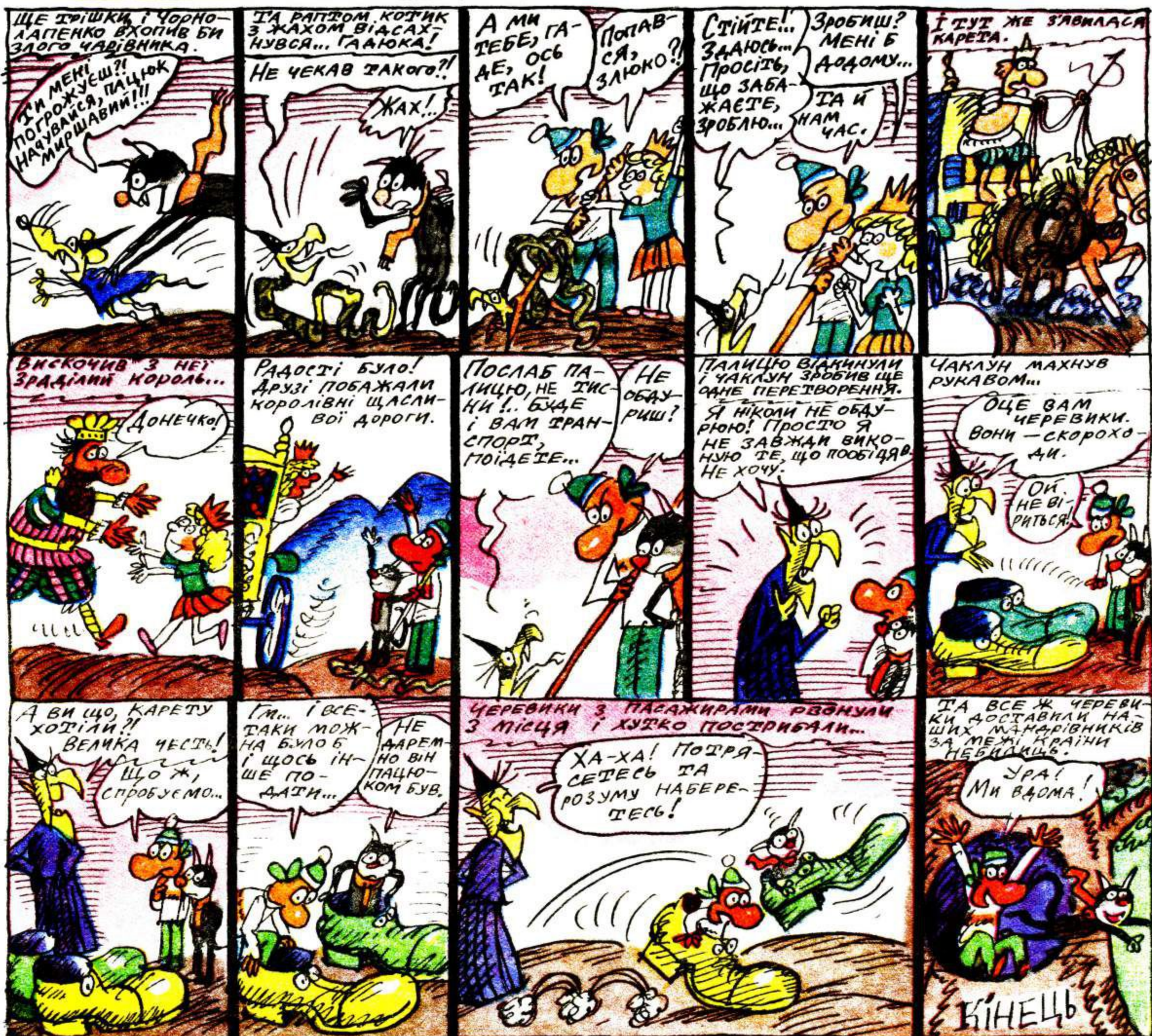
[Реп'ях].

Василь КРАВЧУК.

Анатолій Василецько

12

КРАЇНА НЕВИЛИЦЬ

— А чого це у вас два ферзя? Ану оцього приберіть...
— Не можу — це замполіт.

ОПОВІДКИ НА ТЕМУ ПРО ХОМУ ТА ЯРЕМУ

ЩЕДРИЙ ХОМА

«Ночей не сплю! — Ярема до Хоми. — Безсоння мучить, біс його візьми! Все думаю: у кого б тут в селі Сім тисяч взяти в борг на «Жигулі». Ти, Хома, допоміг б мені не міг?» А той гукнув: «Звичайно б допоміг! Чому ж раніш мовчав про це, тихоня?.. Я б дав тобі таблетку від безсоння».

СЛУШНА ВІДПОВІДЬ

Хома дружка на вулиці зустрів: «Чого це ти весь ліками пропах?» А Веремій: «Та був у лікарів, Так розболівся зуб, що просто жаж!» «А зараз як? — той знову запитав. — Твій зуб іще болить чи перестав?» «Звідкіль я знаю? — каже Веремій. — У лікаря ж залишився зуб мій!»

ЛІНИВИЙ ХОМА

Хома сидить на ковдрі серед двору й рубає дрова у обідню пору. Прийшов Ярема, глянув на дружка, Всміхається і голосно гука: «Ти що придумав, голова садова?! Чому це сидьми ти рубаєш дрова?» А той зітхнув і каже: «Мушу, брате!.. Бо лежачи незручно їх рубати».

ПОРАДА ПРЕТЕНДЕНТОВІ...

Помбух Ярема в кабінет зайшов І сповістив директора Хоми: «Вночі помер наш головбух Єршов... То, може, його місце я займу?» «Даруйте! — відповів йому Хома. — До мене ви звертаєтесь дарма. Відносно місця, раджу вам, дружище, Звернутись у контору кладовища».

Костянтин СЕРГІЄНКО.

ІРОНІЗМИ

- Нулі люблять, коли їх зображують у профіль.
- Косметика — це хімізація природних даних.
- Іноді і серйозні люди, опинившись на арені життя, робляться клоунами.
- Яким інколи треба володіти характером, щоб не демонструвати його!
- І поставивши велику ціль, можна промахнутися.
- На жаль, не всяке колективне рішення — результат колективного розуму.
- Яке треба мати інколи терпіння, щоб вислухати себе самого.

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.

Вітаємо ювілярів!

Народного художника СРСР
Сергія ШИШКА
з його 80-літтям.

Поета,
голову Товариства культурного зв'язку
з українцями за кордоном
Володимира БРОВЧЕНКА
з його 60-літтям.

Дружні шаржі А. АРУТЮНЯНЦА.

Видатки демократії

ГУМОРЕСКА

Петро Іванович Квасоля нервово м'яв у руках шкіряного паска. Його розлючений погляд цієї миті цілком міг би правити класичному інженерові Гаріну за найпотужніший гіперболоїд.

— Ну, вражий сину, чи довго ще двійки зі школи носитимеш?

«Вражий син» — малий Федько Квасоля — стояв, похнюпившись, перед грізним батьком і знічев'я шкрябав нігтем поліровку столу.

— Я до тебе звертаюсь чи ні? — знову гримнув Петро Іванович.

Над Федьковою головою вочевидь збиралися хмари.

«Пропав!..» — міркував хлопець, гарячково шукаючи вихід зі скрутного становища.

Від згадки про те, що його чекало, у малого Квасолі неприємно засвербіла шкіра під штаньми.

Нарешті терпець батькові урвався.

— Ну, гаразд, — зловісно мовив він. — Не бажаєш учитися, будемо вчити...

Але тільки-но Петро Іванович потягнувся правицею до Федькових штанив, як рятівна думка майнула в синівій голові.

— Не маєш права! — щосили вигукнув Федько й, хвацько викрутившись з-під батькової руки, миттю опинився по той бік столу. — Н-не маєш права!..

— Що?! — обуренню Петра Івановича не було меж. — Що-о-о?!..

Старший Квасоля став повільно обминати стіл.

— А от що! — задкуючи, вже майже нахабно кричав Федько. — Попереджаю: те, що ти хочеш зараз зробити, — насильство над особистістю. Нема такого закону, щоб людей бити, навіть за двійки! Ось як!

— Та ти!.. Та я!.. — не знаходив слів Петро Іванович.

— А ще демократом звешся! — дзвінким дискантом гнув своєї син, затято витримуючи пекучий батьківський погляд. — Ні, ти не демократ, ти — деспот! Осьдечки, ось де твоя тоталітарна сутність вилізла! Ось вона, ваша подвійна мораль!.. На мітингах за права людини розпинаєтесь, а вдома? Лицеміри! Ці... як їх... Продукти адміністративно-командної системи! Ганьба!..

Останні слова донали Петра Івановича. Налившись буряковим кольором, він раптом зупинився, вхопився рукою за серце, і, вичавивши із грудей тягучий звук, схожий на рипіння незмащеної двірної завіси, поточився просто на стіл...

Отямився Петро Іванович тоді, коли відчув, що йому в обличчя хлопнули холодною водою. Стурбований Федько схилився над ним із склянкою в руці і лагідно примовляв:

— Ну що ти, татусю, що ти... Я ж так, я більше не буду... Чесно-пречесно!

Синові очі в цю мить світилися любов'ю, співчуттям і... чи не каяттям?

«Дожились, — тільки й подумав Петро Іванович і стомлено стулив очі. — А попереджала ж жінка: не тягай Федька із собою на мітинги...»

Віктор ЗУБАНЮК.

— Ви водяник?!

— Ні, тепер уже нафтовик...

НАРОДНІ УСМІШКИ

ХТО ГОСПОДАР

Зустрілись два захмелілих кума:

— А скажи, Іване, хто у тебе в домі господар: ти чи жінка?

— Таке питаєш! Звичайно ж, я!

— А чому ж ти так часто спиш за дверима, на порозі хати?

— Так я ж у домі господар: де захочу, там і сплю!

Повідомив А. КУРМАН.

м. Перм.

ВЧАСНА ЗАСТОРОГА

Падає чоловік сторч головою з високого дерева, а напарник гукає йому вслід:

— Іва-а-ане! Відхились убік, бо за тобою сокира летить!

Надіслав Д. БАРАБАН.

м. Мала Виска
Кіровоградської області.

ЄДИНА ПРИКРІСТЬ

На аеродромі жінка проводить чоловіка в санаторій і говорить йому:

— Прошу тебе, не витрачай гроші за речі, які можеш мати вдома задарма.

ВІДПОВІДЬ НЕ ПО СУТІ

— Що нового?

— Жінка мене зраджує.

— Ти не зрозумів. Я запитую, що нового?

Повідомив Н. ЛИСАК.

м. Київ.

ПОГАНА НЕВІСТКА

— Ну, що, Катре, — питає сусідка сусідку, — ти вже бачила Ковалишину невістку?

— Ще ні. А ти?

— Бачила.

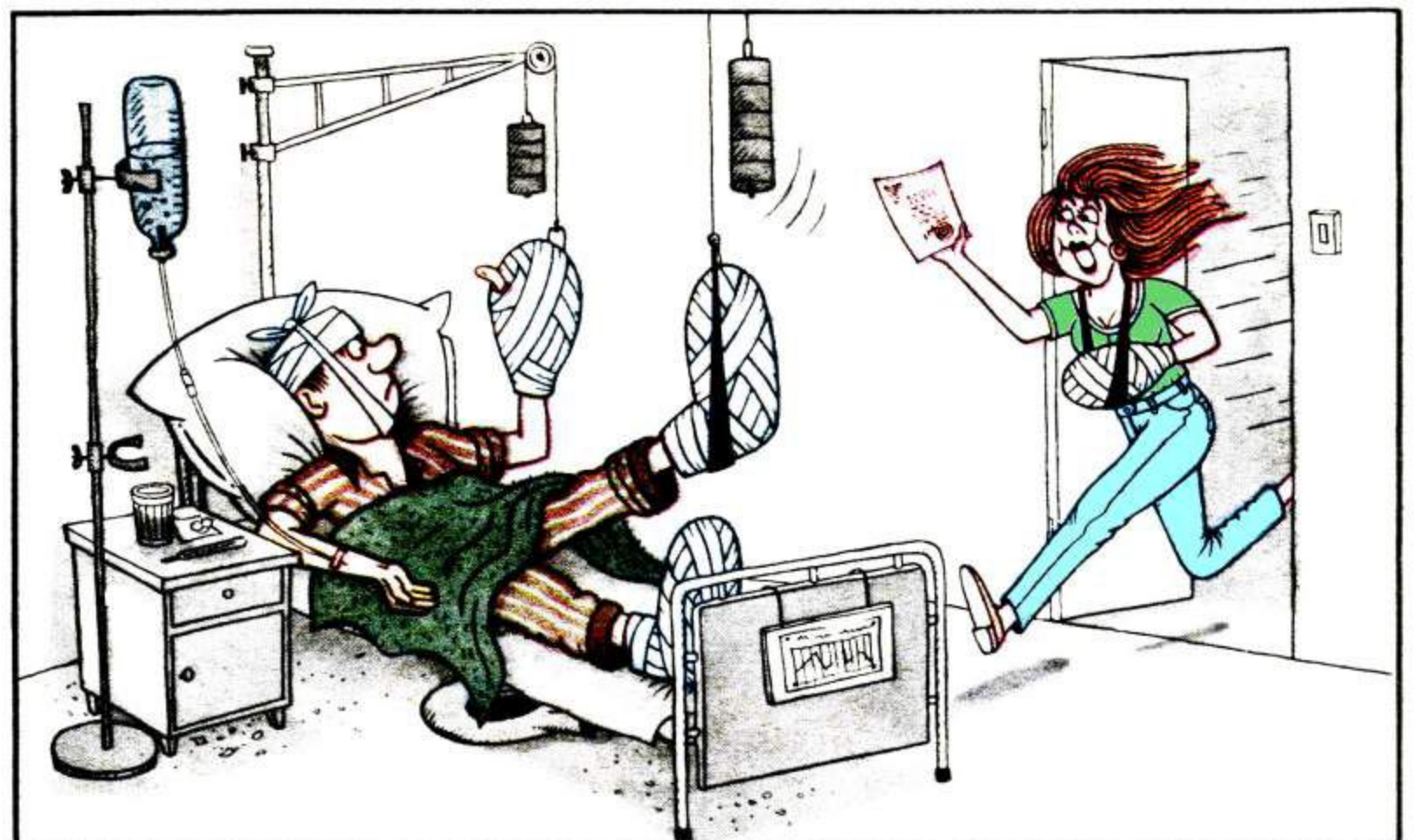
— Ну й яка ж вона?

— Така погана, така погана... Ще гірша, ніж я... Ну, як оце ти!

Повідомив В. ГРОМАДСЬКИЙ.

м. Черкаси.

Мал. О. МОНАСТІРСЬКОГО

— Антошо, в нас велика радість!.. Водій, який тебе збив, виявився іноземцем і платитиме валютою...

ЦЯ ХРОНІЧНА МЕДИЦИНА ...

Мал. Р. САХАЛТУЄВА

Народна мудрість гласить, що від тюрми, суми й лікарні зарікатися не можна. Та якщо в правовій державі, дотримуючись доброчинності, порядні джентльмени в буцегарню просто так не потрапляють, при божевільному стрибку цін із жебрацькими лантухами можуть піти усе ж таки не всі сто відсотків наших співгромадян, то хвороби, як не крути, уникнути ніхто не вихитрує.

Не є винятком і жителі Вінницької області, однієї з найбільших на Україні. Он скільки їх від самого досвітку шнуркуються перед кабінетами медичних світл в обласній консультативній поліклініці імені Пирогова.

Чого лишень не почуєш у багатогдинних чергах під лікарськими кабінетами. Тому щось вирізали, та не там, де треба, в іншого не те почали лікувати, третьому ніяк не встановлять, яка ж то болячка йому дошкуляє.

— В нашій районній лікарні навіть води не було, щоб умитися, звечора заповнювали слюки... — скаржиться доярка із Жмеринського району.

— А мене в лікарні одягли в такий халат, що коли син прийшов провідати, то взяв на кпини: «Тебе, тату, хоч на городі виставляй замість опудала», — сміється механізатор із Шаргородського району.

Кажуть, що в Тулу зі своїм самоваром їхати не варто. До лікарні ж у наш час треба приходити з усім своїм: ліками, шприцами, білизною, харчами, ну й, звісно, з гаманцем... Мені здається, на фронтонах лікарень не вистачає ще й перефразованого гасла Ільфа і Петрова: «Лікування хворих — справа рук самих хворих!». Оскільки соціальний макіяж нашої безплатної і доступної медицини останнім часом досить побляк. Навіть попри деякі бадьорі цифри обласного відділу охорони здоров'я. Приміром, такі. Якщо в 1986 році у Вінницькій області на десять тисяч мешканців припадало 29 лікарів, то в 1990 році — вже тридцять три. (Принагідно скажемо, що в європейських країнах на таку ж кількість жителів лікарів менше. Очевидно, беруть не числом, а вмінням). А кількість фельдшерів і медсестер із 94 на ті ж десять тисяч мешканців за п'ять останніх років переважила за сотню. Ще пишастесь обласновідділ тим, що кількість відвідувань на одну тисячу жителів (16 у 1986 році) піднялась до сімнадцяти з половиною в 1990-му. Заслуга вінницьких медиків і в тому, що перебування трудящих на лікарняних ліжках невпинно повзе вгору. На тисячу населення п'ять років тому було госпіталізовано 27 чоловік, а нинішнього вже тридцять з гаком.

Або в нашій вітчизняній медицині якась перевернута шкала цінностей, або я чогось не розумію. Адже, за здоровим глуздом, чим рідше наш трудящий громадянин звертається до лікарів, тим краще для нього і для держави. І, звичайно, для... лікарів, позаяк нині кожного хворого вони зустрічають з острахом: «А чим же його лікувати?»

— Ми не знаємо, де дістати звичайні шприци, а ви запитуєте про одноразові. Смієтесь? — Але видно, що начмеду

Тростянецької районної лікарні В. М. Шуляк не до жартів. — Два скальпелі на три хірургі. Шовного матеріалу катма. Ми одному хірургові заборонили зав'язувати вузли. У нього товсті пальці, й він витрачає багато нитки. Аякже, економити доводиться. Деякі медінструменти купуємо в кооператорів. Але вони гиять ціни, мов за рідного батька, а коштів у нас не більше, ніж у kota сліз...

А ще я дізнався, що деяке медустаткування райлікарні вдалося дістати в одній військовій частині. Чого там тільки немає на складах! Стоять нерозпаковані ящики з інструментами з... 1968 року. Тримають як «НЗ». Віддали лише те, що прострочило терміни зберігання. А більше — «ніззя»!

Головні лікарі багатьох лікарень, з якими мені довелося зустрічатися, заклопотані не стільки лікуванням хворих, скільки різними діставаннями, вибиваннями і вимолюваннями. Присягаються, що б'ються, мов риба об лід, розриваються на частини, але успіхів добиваються не більше, ніж аутсайдер футбольного чемпіонату забиває голів.

В обласновідділі теж заявляють, що вище голови стрибнути не можуть.

— Нам би якось забезпечити лікарні кадрами. — непокоїться заступник завідувачого Вінницьким обласновідділом О. Ф. Швець.

І це в області, де є свій медінститут і півдесятка медучилищ? То що вже казати про інші?

— Щороку медичні учбові заклади випускають тисячу двісті спеціалістів, але стільки ж щороку наче корова язиком злизує. Хлопців забирають в армію, дівчата виходять заміж, виїжджають, а дехто й зовсім кидє професію медика через низьку зарплату. Недавні підвищення зарплати при нинішньому злеті цін відкинуло матеріальний рівень лікарів і медсестер на висхідні позиції... А щодо забезпечення лікарень, то ми можемо виділити лише те, що нам дає Міністерство охорони здоров'я республіки, — пояснив ситуацію Олександр Федорович.

На відміну від своїх провінційних колег, міністр охорони здоров'я УРСР Ю. П. Спіженко дивиться на все веселіше, вважає, що порівняно з народним господарством, коли у продажу немає трусів і гумових галош, медицина ще тримається на плаву й бульбашок не пускає. Лікарі приймають роди, оперують, обстежують... Якби такий оптимізм та й нашим хворим!

Слід сказати, що й вінницькі охоронці здоров'я теж не сидять, склавши руки. Шукають виходу. Он численні афіші на стовпах сповіщають про сеанси екстрасенсів, чаклунів, ясновидців. Словом, йде «кашпировізація» населення. Може, комусь це і допоможе...

А як бути тим, хто потребує традиційних методів лікування — таблеток, ін'єкцій? При тотальному дефіциті, економічному розгاردіях і залишковому принципі фінансування медицини?

В. БУЛАВКО.

Вінницька область.

— Жени гаманець! У мене за гороскопом — фінансові успіхи...

Страшне перо
НЕ В ГУСАКА...

«Довідка
Видана Селезенку Георгію Тихоновичу в тім, що він звільнений з роботи на 5 днів. Діагноз — удар лівого коліна правої ноги».

«У нашому будинку мешкає не 6, як записано у вашому списку, а 17 собак. З них тільки три песика заплатили податок, а всі інші на поставлене питання: коли заплатите? Відповідають нецензурщиною».

[З виступу на зборах].

«По п'ять крапель перед сном в оба носа».

[З лікарського рецепту].

«Коли ж ми, врешті-решт, побудуємо членський пункт штучного запліднення?»

[З виступу на зборах].

«Зобов'язати зоотехніка колгоспу Тучу парувати корів разом з доярками».
[Виписка з протоколу засідання правління колгоспу].

«В зв'язку з ремонтом перукарні жінок укладають у мужському залі».
[З оголошення].
Надіслав С. ГРИЦЕНКО.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

За сумісництвом.

ФРАЗИ

Нашадок мавпи — звучить гордо!

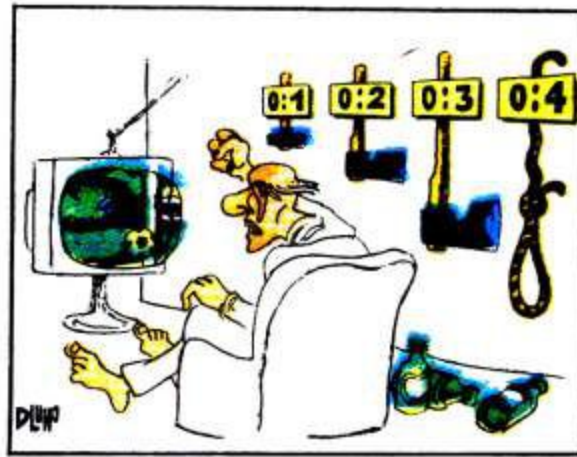
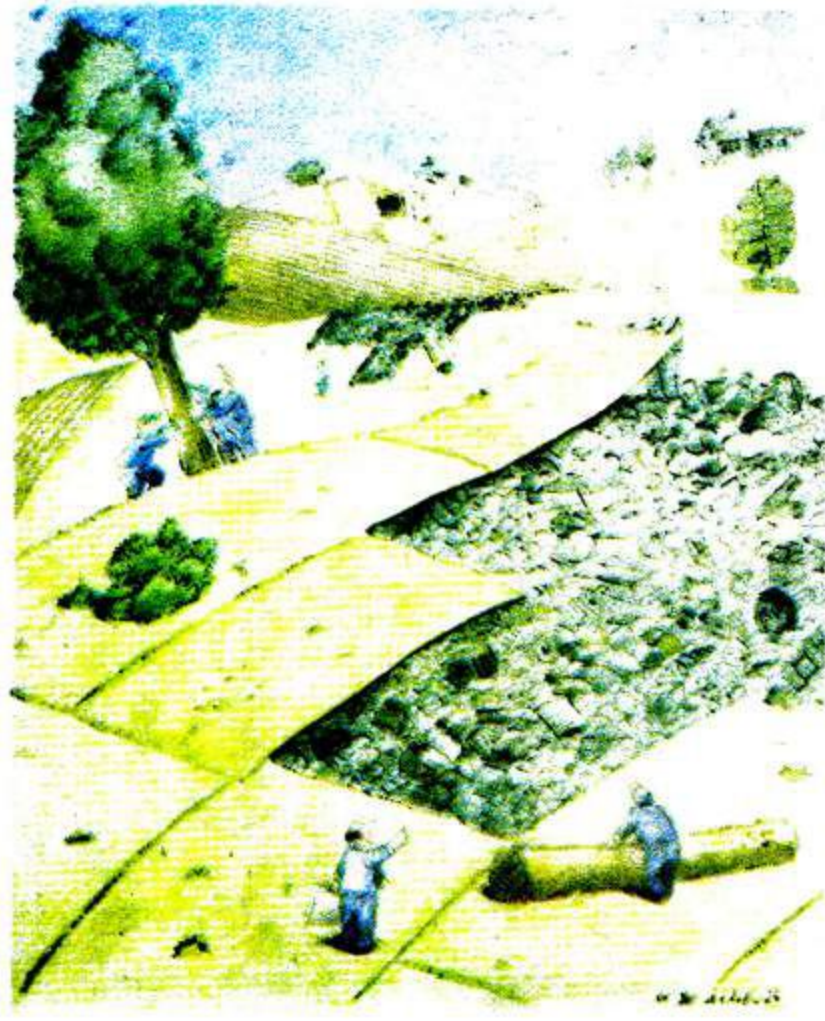
Чим більше приховують, тим ясніша ситуація...

Найлегше вести всіх уперед, заховавшись за чужими спинами.

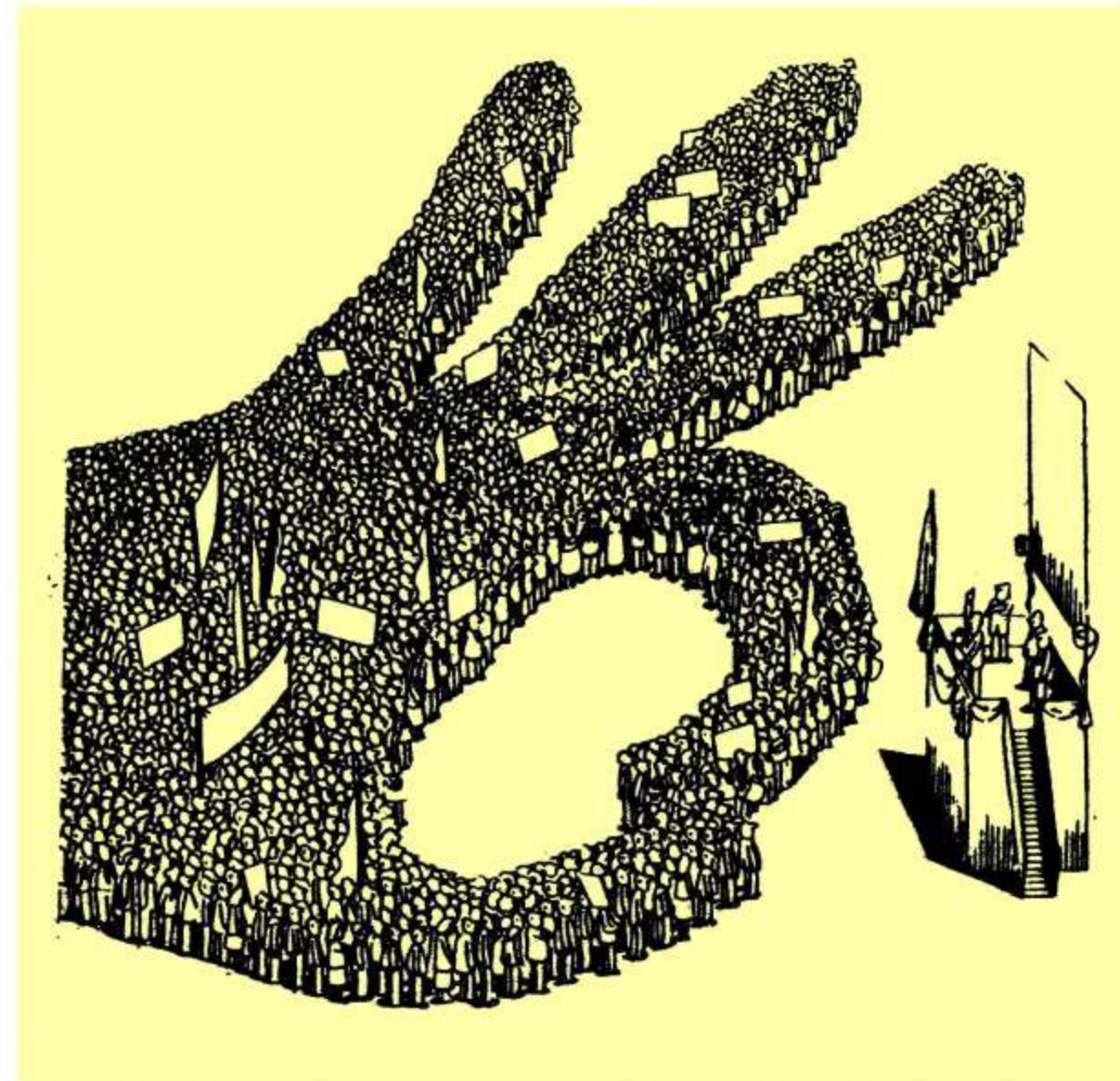
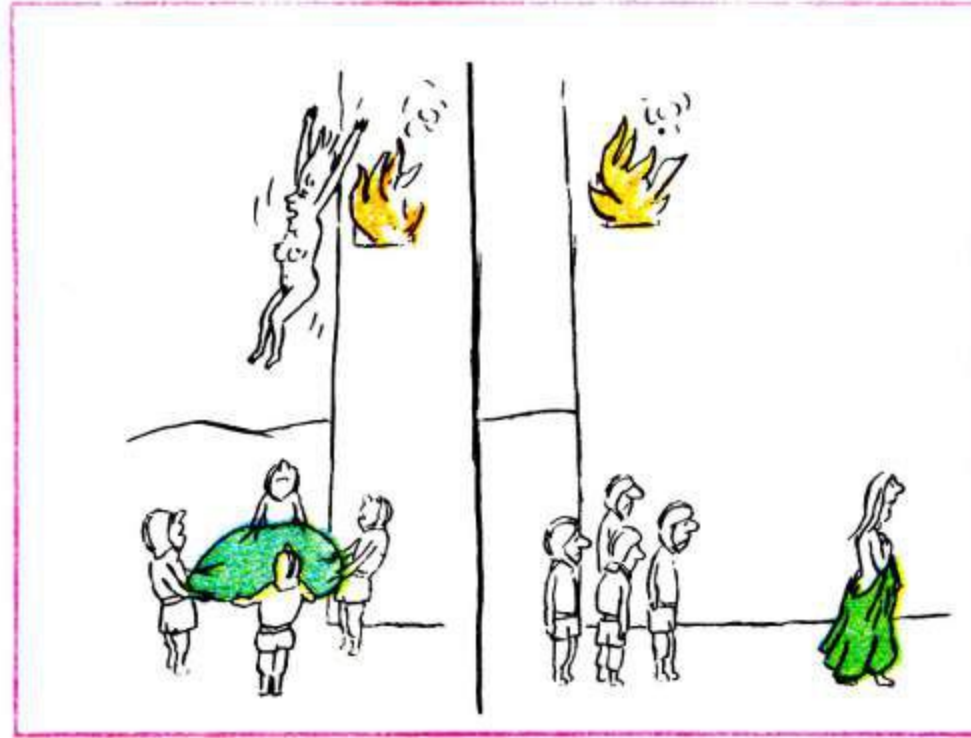
Якщо самі не зіпсуємо — ніхто цього за нас не зробить!

Олександр ПЕРЛЮК.

ІНОЗЕМНИЙ ГУМОР

Малюнки з журналів «Лудаш Маті» (Будапешт), «Ойленшпигель» (Берлін), «Мофтул Роман» (Бухарест), «Єж» (Белград), «Рогач» (Братіслава).

МІНІ-БАЙКИ

НЕОБЕРЕЖНІСТЬ І НАСЛІДКИ

● Миша наступила Котові на хвіст і не встигла... попросити вибачення.

ПРИЄМНА ЗУСТРІЧ

● Лисиця після зустрічі з Півнем довго облизувалася.

Анатолій ШЕЛУДЯК.

СМІХОХРОНІКА

ТУРНІР ГОСТРОСЛОВІВ

Твердять, що «для веселія планета наша мало оборудована», видатний поет сучасності, мабуть, сам до кінця не усвідомлював, як прищільно вплив він у самісіньку точку.

І все ж — Україна сміється. У її столичному головному кіноконцертному палаці пройшли традиційні «Вишневі усмішки», Одеса провела свою знамениту щорічну «Гуморину», на батьківщині нашого незабутнього однопірачнина відбулися олійницькі читання, по велелюдних містах з успіхом подорожує львівський театр «Не журись!», а побіля колишньої козацької столиці Хортиці, у преславному нинішньому Запоріжжі витівники й жартівники, піснярі й танцюристи, сатирики й гумористи аж на три дні окупували міський цирк і міцно утримували позиції на арені, потішаючи благородну публіку запеклими поєдинками. Правда, на відміну від глядацьких боїв і середньовічних ристалищ, змагання були абсолютно безкровними, а замість гострих ратищ, кинжалів і харалужних мечів у хід пускалися шпильки дотепів, вістрів зброя, яка час від часу спричиняла у залі вибухи реготу. Обійшлося без жертв, хоча справедливості ради треба відзначити, що глядачі час від часу просто помирилися зі сміхом. І головне — були переможці, але не виявилось переможених. Усі учасники цього унікального турніру були гідно винагороджені якщо не дипломами, призами і значками, то щедрими оплесками запоріжців — тонких цінувальників гумору.

Та й було ж на що подивитися і що послухати: до Запоріжжя з'їхалися автори, самодіяльні колективи, читці аж із 16 областей республіки! Чи не найбільше симпатій завоював народний хор «Зоряниця» із Миколаєва своїм яскравим різнобарвним лицем.

Вас. ШУКАЙЛО.

дійством «Веселий ярмарок» на теми жартівливих українських пісень. Та й житомирці, і сумчани, і хмельничани примушували присутніх розтягувати роти, що називається, від вуха до вуха. Не пасли задніх і господарі: артисти-аматори з виробничих об'єднань «Дніпро-енерго», «Запоріжтрансформатор», металургійних підприємств, письменники-гумористи Петро Ребро, Володимир Чубенко, Владислав Прудовський, Віктор Матусов...

Та й самі глядачі взяли в цьому сміхосвяті, сказати б, посильну участь: зокрема, не обійшлося без традиційного перетягування каната, боксу із зав'язаними очима, а також полювання — у прямицькому розумінні! — чи не за найціннішими у сьогоднішній нашій дійсності призами — двома живими поросятами, випущеними на арену. Тут, ясна річ, не сплонувавши краща половина людства... А вік учасників коливався від літнього залізничника-пенсіонера Петра Симак до його дев'ятилітньої внучки Оксани Бондаренко, яка декламувала гуморески з таким завзяттям, що й сам Анатолій Литвинов позаздрив би!

Привезли із собою дешифру перцю і співробітники та постійні автори нашого журналу — Григорій Єлишев, Степан Гриценко... Причому перший із них навіть відхопив якогось там приза, а другий і третій (третього автор, з властивою йому скромністю, називати не хоче) виступали поза конкурсом. Ощасливив запоріжців своїм приїздом і москвич Михайло Ляшенко — фейлетоніст «Литературної газети» і водночас редактор новоспеченого журналу «Чудила».

Отож, «браво!» зусиллям запорізьких профспілок, літераторів та працівників культури, які — як для першого разу! — можна сказати, блискуче організували всю цю несерйозну катавасію під промовистим девізом «А ми нашу славу Україну, гей-гей, розвеселимо!», а також висловити якнайсуворіше побажання, щоб так воно й далі велося — з року в рік, з роду в рід, та все веселіше, масовіше та завзятіше! Бо ж поки ми сміємося — доти ми живі, доти, значить, битимемо всяким лихом об землю і всяку халепу здолаємо!

Мал. І. МАРИНИЧЕВОТ

Мал. С. ФЕДЬКА

Мал. В. ЧМИРЬОВА

ПОЛЬСЬКІ СМІШИНКИ

— Чи є директор?
— Для чарівних жінок пан директор завжди є!
— Тоді скажіть йому, що прийшла його дружина.

Художник-абстракціоніст скаржиться колезі:
— У мене складна ситуація. Клієнтка, якій малюю портрет, ні з того, ні з цього захотіла, аби я змінив колір її очей.
— Невже це так важко зробити?
— Ще й як! Хіба я пам'ятаю, в якому місці картини намалював її очі!..

Прийшла баба до лікаря та й кричить:
— Пане лікарю! Що робити! Мій онук наївся піску і напився води!
— Перш за все, заспокойтеся і ні в якому разі тепер не давайте йому цементу!..

— Вчора я був на виставці і повинен тобі сказати, що єдине полотно, яке можна подивитися, — це твоє...
— Дякую, друже. А яку оцінку можеш дати творам моїх колег?
— Ніякої. Біля їхніх картин був такий натовп, що не протоптисся!..

Один письменник прийшов на творчий вечір разом з молодою дружиною. На прийомі підходить до нього знайомий і каже:
— Сукня і біжутерія твоєї жінки — це просто поема!
— Ні, мій друже, — це п'ять поем і дві новели.

На зйомках фільму режисер звертається до актора:
— А зараз ви стрибаете з мосту у вир.

— Але ж я не вмію плавати!
— Нічого страшного, це вже остання сцена!..

Вчитель прощається з учнями:
— Бажаю вам, любі діти, веселих канікул, багато пригод, і щоб, повернувшись до школи, ви стали трохи мудрішими.
— Навзаєм! — лунає у відповідь.

— А що ти зараз, тату, робиш на роботі? — запитує по телефону син батька.
— Нічого не роблю.
— А коли закінчиш?
— Як завжди, о третій.

— Гей! Ви забули заплатити!
— Нічого дивного, адже я й пив для того, щоб усе забути!

Хворий у лікарні звертається до медсестри:
— Як же ото гидкі ці ліки, просто отрута!
— Які ліки?! То ж обід!

Покупець купив черевики і вже на другий день прибіг до магазину з претензіями:
— Слухайте! Ці черевики так погано зроблено, що їх неможливо носити!

— Вам іще нарікати, — хитає головою продавець. — У вас тільки одна така пара, а у нас їх триста!..

— Який у вас був найщасливіший день у житті? — запитує кореспондент молоду передову робітницю на фабриці.
— Пробачте, але то був не день... — почервонівши, відповіла дівчина.

Переклав Валерій ЛЮБЧЕНКО.

Головний редактор
Ю. ПРОКОПЕНКО.

Редакційна колегія:
В. БОЙКО,
В. БОНДАРЕНКО,
А. ВОСНІСЕНКО,
П. ГЛАЗОВИЙ,
В. ЗЕМІНСЬКИЙ
(головний художник),
Ю. ІЩЕНКО
(відповідальний секретар),
Д. МОЛІШАНСЬКИЙ,
М. ПРУДНИК,
І. СОРЧИШ,
В. ЧЕНІГА
(заступник головного редактора).

Засновник — видавництво
«Радянська Україна».

Секретарі:
Головний редактор
«Радянська Україна»,
редакція журналу «Перець».

Відповідальний за редакцію
Даринишуків 39-39 по вул.
Свободи № 140.

Журнал «Перець» № 12 (1942)
(не українською мовою)
Редкаційно-видавничий комплекс.

Згідно з набором 17.05.91
Підписано до друку 02.06.91
Формат 20х108/16. Папір офсетний № 2.
Офсетний друк, 2,8 умовн. друку, ар.
14 умовн. фарб-квіб. 4,1 обліг. ар.
Тираж 1 130 800 прим. Зам. 01100121.

Ціна 50 к. (для передплатників — 40 к.)

© Журнал «Перець» 1991 р.

Видатися з початку 1927 року.
Виходить двічі на місяць.

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 30.

Телефони:
приймальні 241-42-16,
відділу листів та справ
241-89-36, 241-89-45,
художнього відділу 241-89-11.

Адрес редакції:
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 30.

Для замовлень: Київ-Перець.

Рукописи не повертаються.
Передрукування із журналу матеріалів,
треба обов'язково поспілкуватися
на «Перець».

Журнальний комплекс
видавництва «Радянська Україна»,
252146, Київ-146, вул. Героїв космосу, 6.

Журнальний комплекс
видавництва «Радянська Україна»,
252146, Київ-146, вул. Героїв космосу, 6.

Технічні малюнки цього номера при-
думали: В. Адиомович, М. Кінчаров,
О. Коноваленко, В. Космилін,
О. Монастирський,
Л. Телятников, С. Федько, Г. Ши-
годський.

ЛОВИСЬ, РИБКО...

